



## കേരള സർക്കാർ

### സംഗ്രഹം

വനം വന്യജീവി വകുപ്പ് - കേരളത്തിലെ സാഭാവിക വനങ്ങളുടെ പുനഃസ്ഥാപനം - നയരേഖ -  
അംഗീകരിച്ച് ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നു.

### വനം വന്യജീവി (ബി) വകുപ്പ്

സ.ഉ.(കെ)നം.29/2021/വനം

തീയതി, തിങ്കളന്തപുരം, 17/12/2021

- പരാമർശം :- 1) പ്രിൻസിപ്പൽ ചീഫ് കൺസൾവേറ്റർ ഓഫ് ഫോറസ്റ്റ് & ഹൈ ഓഫ്  
ഫോറസ്റ്റ് ഫോൽ -എൻ 12.05.2017 ലെ Pro(4)-23587/2017 നമ്പർ കത്ത്.  
2) പ്രിൻസിപ്പൽ ചീഫ് കൺസൾവേറ്റർ ഓഫ് ഫോറസ്റ്റ് & ഹൈ ഓഫ്  
ഫോറസ്റ്റ് ഫോൽ -എൻ 18.06.2021 ലെ WA-627/2021 നമ്പർ കത്ത്.

### ഉത്തരവ്

വ്യാവസായിക ആവശ്യത്തിനായി വെച്ചു പിടിപ്പിക്കപ്പെട്ട യൂക്കാലിപ്പറ്റസ് ,  
അക്കേഷ്യ ഓറിക്കലിഫോർമിസ് , അക്കേഷ്യ മാണിയം , വാറ്റിൽ തുടങ്ങിയ  
എകവിളന്താടങ്ങൾ സാഭാവികതയിലേക്ക് പുനഃസ്ഥാപനം കൈയ്ക്കയോ തദ്ദേശീയ ഇനങ്ങൾ  
വിണ്ണം നട്ട് തോട്ടങ്ങളാക്കകയോ ചെയ്യുന്നതിനായുള്ള നടപടി സീക്രിക്കണമെന്ന്  
പരാമർശം(1) കത്ത് പ്രകാരം പ്രിൻസിപ്പൽ ചീഫ് കൺസൾവേറ്റർ ഓഫ് ഫോറസ്റ്റ് &  
ഹൈ ഓഫ് ഫോറസ്റ്റ് ഫോൽ അഭ്യർത്ഥിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ സംബന്ധമായി നടന്ന വിവിധ  
ചർച്ചകളുടെയും തുടിയാലോചനകളുടെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ, ഇക്കാര്യത്തിനായി  
തയ്യാറാക്കിയ കേരളത്തിലെ സാഭാവിക വനങ്ങളുടെ പുനഃസ്ഥാപനം സംബന്ധിച്ച  
പുതുക്കിയ കരട് നയരേഖ പരാമർശം(2) കത്ത് പ്രകാരം പ്രിൻസിപ്പൽ ചീഫ് കൺസൾവേറ്റർ  
ଓഫ് ഫോറസ്റ്റ് & ഹൈ ഓഫ് ഫോറസ്റ്റ് ഫോൽ ആവശ്യമായ തുടർനടപടിക്കായി  
സർക്കാരിന് സമർപ്പിക്കയുണ്ടായി.

സർക്കാർ ഇക്കാര്യം വിശദമായി പരിശോധിച്ച്. കേരളത്തിലെ സ്ഥാഭാവിക  
വനങ്ങളുടെ പുനഃസ്ഥാപനം സംബന്ധിച്ച നയരേഖ (അന്നബന്ധം കാണക) അംഗീകരിച്ച്  
ഉത്തരവ് മുൻപുട്ടവിക്കന്ന.

ഗവർണ്ണറുടെ ഉത്തരവിൽ പ്രകാരം

രാജേഷ് കമാർ സിൻഹ  
പ്രിൻസിപ്പൽ സെക്രട്ടറി

പ്രിൻസിപ്പൽ ചീഫ് കൺസൾവേറ്റർ ഓഫ് ഫോറസ്റ്റ് സ് & ഹൈ ഓഫ് ഫോറസ്റ്റ്  
ഫോറസ്റ്റ് സ്, തിരവനന്തപുരം.

പ്രിൻസിപ്പൽ ചീഫ് കൺസൾവേറ്റർ ഓഫ് ഫോറസ്റ്റ് സ് (ഫോറസ്റ്റ് മാനേജ്മെന്റ്),  
തിരവനന്തപുരം.

പൊതുഭരണ (എസ് സി) വകുപ്പ് (ഫേറ്റം നമ്പർ ..... /തീയതി 15/12/2021)

പരിസ്ഥിതി വകുപ്പ്/ധനകാര്യ വകുപ്പ്/റവന്യൂ വകുപ്പ്

വൈഖർജ്ജനാ വകുപ്പ് (വൈഖർജ്ജനാ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതിനായി)

ക്രത്തൽ ഫയൽ / ഓഫീസ് കോപ്പി.

ഉത്തരവിൽ പ്രകാരം

ക്രത്തൽ ഓഫീസർ

പകർപ്പ്:

മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ ഓഫീസിന്/വനം വന്യജീവി വകുപ്പ് മന്ത്രിയുടെ ഓഫീസിന്

B



മഹസ്യം

## കേരള സർക്കാർ

# മന്ത്രിസഭായോഗത്തിന്റെ നടപടിക്കുറിപ്പുകൾ

തീയതി : 15-12-2021

ഫയൽ നം. ബി1/104/2017/വനം.

ഇനം നം: 446

വിഷയം : വനം-വന്യജീവി വകുപ്പ് - കേരളത്തിലെ സ്വാഭാവിക വനങ്ങളുടെ പുനഃസ്ഥാപനം - നയഭേദ അംഗീകരിക്കുന്നത്.

തീരുമാനം : നയഭേദ താഴെപ്പറയുന്ന ഭേദഗതികളോടെ അംഗീകരിക്കുവാൻ തീരുമാനിച്ചു.

2.11. വന്യജീവികൾക്ക് മികച്ച ആവാസവ്യവസ്ഥ, ഭക്ഷ്യസുരക്ഷ തുടങ്ങിയവ ഉൾപ്പെടെ വരുത്തുന്നതിനായി അനുയോജ്യമായ തദ്ദേശീയ സസ്യങ്ങൾ (ഉദാ. കാട്ടുമാവ്, കാട്ടുനെല്ലി, കാട്ടുപ്പാവ് തുടങ്ങിയവ) നടപടിപ്പിക്കുന്നു. ഇതോടൊപ്പം തന്നെ വനത്തിനുള്ളിൽ തടയണകൾ, കുളങ്ങൾ, തുടങ്ങിയവ നിർണ്ണിക്കുന്നതുണ്ടെങ്കെന്തുള്ള നടപടി സ്വീകരിക്കും. ഇതുവഴി ജൂലൈർലഡ്സ് നേരിട്ടുന്ന പ്രദേശങ്ങളിൽ ജൂലൈർലഡ് ഉൾപ്പെടുത്തുവാൻ സാധിക്കുന്നതാണ്.

2.12. പാരിസ്ഥിതിക പ്രാധാന്യമുള്ള കണ്ടൽക്കാടുകൾ ഉടച്ചസ്ഥരുടെ സംശയത്തോടെ അർഹമായ നഷ്ടപരിഹാരം നൽകി എററ്റുത്ത് പുനഃസ്ഥാപനം നടത്തുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കും. ഇതോടൊപ്പം തന്നെ വന്നെതര പ്രദേശങ്ങളിലെ സവിശേഷമായ ആവാസവ്യവസ്ഥകളായ കാവുകൾ, നീർത്തടങ്ങൾ, നദീതീരവനങ്ങൾ എന്നിവ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ സഹായത്തോടെ ഉടച്ചസ്ഥരുടെ സംശയത്തോടും ജൂലൈർലഡിത്തത്തോടും കൂടി സംരക്ഷിക്കുന്നതിന് നടപടികൾ സ്വീകരിക്കും.

3.10. കേരളത്തിലെ അവശേഷിക്കുന്ന കണ്ടൽക്കാടുകൾക്കും, പ്രത്യേകിച്ച് സ്വകാര്യവ്യക്തികളുടെയും മറ്റ് വകുപ്പുകളുടെയും അധിനിയമപകാളിത്തത്തോടും കൂടി സംരക്ഷിക്കുന്നതിന് നടപടികൾ സ്വീകരിക്കും.

ഈ സംരംഭത്തിന് തദ്ദേശസ്വയംഭരണ വകുപ്പുമായും പൊതുസമ്പൂർണ്ണവുമായുള്ള സഹകരണം അത്യന്താപേക്ഷിതമാണ്. ജൂനപകാജിത്തത്തോടെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനായി പാരിസ്ഥിതിക പ്രാധാന്യമുള്ള സ്വകാര്യ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ള കണ്ടൽക്കാടുകൾ ഉടമസ്ഥരുടെ സമ്മതത്തോടുകൂടി അർഹമായ നഷ്ടപരിഹാരം നൽകി ഏറ്റുടുക്കാൻ നടപടി സ്വീകരിക്കും. ഇതുവഴി വനവിസ്ത്രയി വർദ്ധനവും അതിനും നഷ്ടപരിഹാരം കണ്ടൽക്കാടുകളുടെ പുനരുപയോഗിക്കുവാൻ സാധ്യമാകും.

(ഒപ്പ്)  
പിന്നരായി വിജുയൻ  
ചുവ്വേച്ചന്തി  
(ശരിപ്പകർഷ്ണ)

  
ഡോ. വി. വി. ജ്ഞായ്  
ചീഫ് സെക്രട്ടറി

പ്രീസ്സിപ്പൽ സെക്രട്ടറി, വനം-വന്യജീവി വകുപ്പ്.

R  
16/12

As  
—  
Dr. Rajesh Kumar Sinha IAS  
Rajesh Kumar Sinha  
Principal Secretary  
Forest Department  
Principal Secretary  
Forest & Wildlife Department  
Thiruvananthapuram

446

കേരള സർക്കാർ  
(ശ്രീ. പിന്നരായി വിജയൻ മന്ത്രിസഭ)  
മന്ത്രിസഭാധോഗത്തിനെല്ലാ കറിപ്പ്

1	ഫയൽ നമ്പർ	ബി1/104/2017/വനം
2	വകുപ്പ്	വനം വന്യജീവി (ബി) വകുപ്പ്
3	വിഷയം	കേരളത്തിലെ സ്ഥാഭാവിക വനങ്ങളുടെ പുനഃസ്ഥാപനം-നയരേഖ അംഗീകരിക്കുന്നത് സംബന്ധിച്ച്
4	മന്ത്രിസഭാധോഗത്തിൽ സമർപ്പിക്കാനെല്ലാ മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ ഉത്തരവ് തീയതി	08.10.2021
5	(i) ഇത് സാമ്പത്തിക ബാധ്യതയുള്ളതാണോ; (ii) സാമ്പത്തിക ബാധ്യതയുള്ളതാണെങ്കിൽ ധനകാര്യ വകുപ്പുമായി ആലോച്ചിട്ടുണ്ടോ ; ഉണ്ടെങ്കിൽ അവത്തെ അഭിപ്രായം മന്ത്രിസഭാധോഗത്തിനെല്ലാ കറിപ്പിൽ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിട്ടുണ്ടോ?	ഇല്ല.
6	മറ്റേതെങ്കിലും വകുപ്പുമായി ആലോച്ചിട്ടുണ്ടോ; ഉണ്ടെങ്കിൽ അവത്തെ അഭിപ്രായം മന്ത്രിസഭാധോഗത്തിനെല്ലാ കറിപ്പിൽ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിട്ടുണ്ടോ?	ഇല്ല.
7	കറിപ്പ് സമർപ്പിച്ച ദേഹവുട്ടി സെക്രട്ടറിയുടെ പേര്	ശ്രീ. ജയരാംകമാർ.ആർ
8	കറിപ്പ് അംഗീകരിച്ച പ്രിൻസിപ്പൽ സെക്രട്ടറിയുടെ പേര്	ശ്രീ.രാജേഷ് കുമാർ സീൻഹ
9	മന്ത്രിസഭയ്ക്കുള്ള കരട് കറിപ്പ് പ്രിൻസിപ്പൽ സെക്രട്ടറി അംഗീകരിച്ച തീയതി	13.12.2021
10	കറിപ്പ് അംഗീകരിച്ച ചീഫ് സെക്രട്ടറിയുടെ പേര്	ഡോ.വി.പി.ജോയ്
11	മന്ത്രിസഭയ്ക്കുള്ള കരട് കറിപ്പ് ചീഫ് സെക്രട്ടറി അംഗീകരിച്ച തീയതി	14.12.2021
12	കറിപ്പ് അംഗീകരിച്ച മന്ത്രിയുടെ പേര്	ശ്രീ.എ.കെ.ശ്രീനാഥ്
13	മന്ത്രിസഭയ്ക്കുള്ള കരട് കറിപ്പ് മന്ത്രി അംഗീകരിച്ച തീയതി	14.12.2021
14	കറിപ്പിന്റെ പകർപ്പുകൾ സമർപ്പിച്ച തീയതി	14.12.2021
15	മന്ത്രിസഭാധോഗം തീരുമാനമെടുത്ത തീയതി	
16	തീരുമാനം പുരപെട്ടവിച്ച സർക്കാർ ഉത്തരവ് / കത്തിന്റെ നമ്പറും തീയതിയും	

## മന്ത്രിസഭായോഗത്തിന്റെ കരിപ്പ്

കേരളത്തിലെ സാഭാവിക വനങ്ങളുടെ പുനഃസ്ഥാപനം സംബന്ധിച്ച നയരേഖയാണ് ഈ കരിപ്പിലെ പ്രതിപാദ്യവിഷയം.

2. കേരളത്തിലെ വ്യാവസായിക അവശ്യത്തിനായി സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ട യുക്കാലിപ്പറ്റൻസ് , അക്കേഷ്യ ഓറിക്കലിഫോർമിസ് , അക്കേഷ്യ മാൺഡിയം , വാറ്റിൽ എക്കവിളത്തോടുങ്കൾ സാഭാവികതയിലേക്ക് പുനസ്ഥാപിക്കയോ തദ്ദേശീയ ഇനങ്ങൾ വീണ്ടും നട്ട് തോടുങ്ങളാക്കകയോ ചെയ്യുന്നതിനായുള്ള പ്രാപ്നോസൽ പ്രിൻസിപ്പൽ ചീഫ് ഫോറസ്റ്റ് കൺസൾവേറ്റർ ( ഫോറസ്റ്റ് മാനേജ്മെന്റ് ) സർക്കാരിലേയ്ക്ക് സമർപ്പിക്കയുണ്ടായി .ഈ സംബന്ധമായി ബഹു. വനം വകുപ്പ് മന്ത്രിയുടെ അധ്യക്ഷതയിൽ 26.02.2021, 10.03.2021 എന്നീ തീയതികളിൽ ചേർന്ന യോഗങ്ങളിൽ വിശദമായ ചർച്ചകൾ നടക്കയും യുക്കാലിപ്പറ്റൻസ് , അക്കേഷ്യ ഓറിക്കലിഫോർമിസ് , അക്കേഷ്യ മാൺഡിയം , വാറ്റിൽ തുടങ്ങിയ തോടുങ്ങളെ ഐട്ടം ഐട്ടുമായി മുൻചുമാറ്റി അവയെ സാഭാവിക വനങ്ങളാക്കുന്നതിന് നടപടി കൈകൊള്ളേണ്ടത് അവശ്യമാണെന്ന് തീയമാനിക്കകയും ചെയ്തു . ഇതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ എക്കവിളത്തോടുങ്കൾ സാഭാവികവനങ്ങളാക്കി മാറ്റുന്നതു സംബന്ധിച്ച കരട് നയരേഖ പ്രിൻസിപ്പൽ ചീഫ് ഫോറസ്റ്റ് കൺസൾവേറ്റർ ( ഫോറസ്റ്റ് മാനേജ്മെന്റ് ) സർക്കാരിലേയ്ക്ക് സമർപ്പിക്കയുണ്ടായി

3. ബഹു. വനം വകുപ്പ് മന്ത്രിയുടെ അധ്യക്ഷതയിൽ 17.06.2021 ന് കരട് നയരേഖ സംബന്ധിച്ച ചർച്ച ചെയ്യുന്നതിനായി യോഗം ചേരുകയും പ്രസ്തുത യോഗത്തിൽ യുക്കാലിപ്പറ്റൻസ് , അക്കേഷ്യ ഓറിക്കലിഫോർമിസ് , അക്കേഷ്യ മാൺഡിയം , വാറ്റിൽ തുടങ്ങിയ വിദേശ മുക്കവിളത്തോടുങ്കളെ ഐട്ടം ഐട്ടുമായി മുൻചുമാറ്റി അവയെ സാഭാവിക വനങ്ങളാക്കി പുനസ്ഥാപിക്കുന്നത് സംബന്ധിച്ച കരട് നയത്തിൽ ജനകീയത ഉറപ്പ് വരുത്തി പുതുക്കി സമർപ്പിക്കവാൻ തീയമാനമായി.

4. യുക്കാലിപ്പറ്റൻസ് , അക്കേഷ്യ ഓറിക്കലിഫോർമിസ് , അക്കേഷ്യ മാൺഡിയം , വാറ്റിൽ എന്നിവയുടെ തോടുങ്കൾ ഐട്ടം ഐട്ടുമായി മുൻചുമാറ്റി അവയെ സാഭാവിക വനങ്ങളാക്കുന്നത് സംബന്ധിച്ച പ്രിൻസിപ്പൽ ചീഫ് ഫോറസ്റ്റ് കൺസൾവേറ്റർ & ഹൈ ഓഫ് ഫോറസ്റ്റ് ഫോസ്റ്റ് സമർപ്പിച്ച പുതുക്കിയ കരട് നയരേഖയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ

തയ്യറാക്കിയ 'സ്വാഭാവിക വനങ്ങളുടെ പുന : സമാപനം' എന്നതിന്റെ കരട് നയരേവ 03.11.2021 -ലെ മന്ത്രി സഭാ യോഗത്തിൽ പരിഗണിയ്ക്കുകയും (ഇനം നം.348) ഈ കരട് നയരേവ സംബന്ധിച്ച് ശ്രീപാർശകൾ സമർപ്പിക്കുവാൻ ശ്രീ എ കെ ശ്രീനഗൻ (ചെയർമാൻ), ശ്രീ കെ രാജൻ (മെമ്പർ), ശ്രീ പി രാജീവ് (മെമ്പർ) എന്നീ മന്ത്രിമാർ അടങ്കുന്ന മന്ത്രിസഭാ ഉപസമിതിയെ പുതലപ്പെടുത്തി. പ്രസ്തുത മന്ത്രിസഭാ ഉപസമിതി 09 -11 - 2021 ന് ഉച്ചക്ക് ശേഷം യോഗം ചേർന്ന് ശ്രീപാർശകൾ സമർപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ ശ്രീപാർശകൾ ഉൾക്കൊള്ളിച്ച് കരട് നയരേവ പരിഷുരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

### തീരുമാനിക്കേണ്ട വിഷയം

ഈ കരിപ്പിനോട് അനുബന്ധമായി ചേർത്തിരിക്കുന്ന, മന്ത്രിസഭാ ഉപസമിതി ശ്രീപാർശ ചെയ്ത പ്രകാരമുള്ള, സ്വാഭാവിക വനങ്ങളുടെ പുന:സമാപനം സംബന്ധിച്ച നയരേവ അംഗീകരിക്കാവുന്നതാണോ ?

## സാഭാവിക വനങ്ങളുടെ പുനഃസ്ഥാപനം - നയരേഖ

### 1. ആർഥിക്

1.1 സവിശേഷമായ പ്രക്തി സ്വന്തത്തിനാൽ അനുഗ്രഹിതമാണ് കാട്ട്, കടലും, പുഴയും ഇടകലർന്നകിടക്കനു പശ്ചിമഘട്ടത്തിൻ്റെ തൈക്കേതതലപ്പിലെ പച്ചത്തുത്തതായ കേരളം. നമ്മുടെ വനങ്ങളും, പുഴകളും, കായലുകളും, തണ്ണീർത്തടങ്ങളും, മരങ്ങൾ അധിവസിക്കുന്ന പ്രദേശങ്ങളും വളരെയധികം ജൈവസമ്പത്ത് നിലനിർത്തുന്നാണ്. വളരെ ഉയർന്ന ജനസാന്തരയുള്ളതും ഉയർന്ന ജീവിതനിലവാരം പുലർത്തുന്നതുമായ കേരളത്തിൻ്റെ പാരിസ്ഥിതിക ഭദ്രത ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിൽ വുക്ഷസമ്പന്നമായ നമ്മുടെ സാഭാവിക പ്രക്തിയുടെ, പ്രത്യേകിച്ച് വനങ്ങളുടെ, സംരക്ഷണം നിർണ്ണായകമാണ്. ജലസമൂഖിയിൽ നിന്നും അതിവേഗം ജലഭാർത്താദ്വാതിലേക്ക് നീങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന കേരളത്തിൻ്റെ ജലസുരക്ഷ ഉറപ്പ് വരുത്തുന്നതോടൊപ്പം അതിവും മുലമുണ്ടാക്കുന്ന പ്രളയത്തെ നിയന്ത്രിക്കുന്നതിലും വനങ്ങളുടെ പങ്ക് നിസ്തുലമാണ്.

1.2 ലോകത്തിലെ എട്ട് അതീവ ജൈവവൈവിധ്യ ഹോട്ട് സ്നോട്ടുകളിൽ ഒന്നായ പശ്ചിമഘട്ടം യുനെസ്കോയുടെ ലോകപൈതൃക പട്ടികയിൽ ഉൾപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതാണ്. സമുദ്രമായ മഴയും, സൂര്യതാപവും, ഉയർന്ന ഇരപ്പവും, സവിശേഷമായ ഭ്രംക്തിയും കേരളത്തിൻ്റെ തന്തായ ജൈവസമ്പത്ത് ആപ്പേടുത്തുന്നതിൽ നിർണ്ണായക പങ്ക് വഹിക്കുന്നു. വികസന പ്രക്രിയ തരിതഗതിയിൽ നടക്കുന്ന കേരളത്തിൽ പ്രക്തിസമ്പത്തിൻ്റെ ആരോഗ്യം നിലനിർത്തേണ്ടത് ജലസുരക്ഷയും, പാരിസ്ഥിതിക ഭദ്രയും, സുസ്ഥിര വികസനത്തിനും അത്യാവശ്യമാണ്.

1.3 ഭ്രംക്തിയിൽ 33 ശതമാനം വനാവരണം/വുക്ഷാവരണം നിലനിർത്തുന്നതുമുണ്ട് ദേശീയ വനനയം അനശാസ്ത്രിക്കുന്നു. നിലവിൽ സംസ്ഥാനത്തിൻ്റെ മൊത്തം ഭ്രംസ്തിയുടെ എത്രാണ് 30 ശതമാനം വനമാണ്. ഉള്ളംമേഖലാ നിത്യഹരിത വനങ്ങൾ, ഉള്ളംമേഖലാ ആർട്ടിലുലപൊഴിയും വനങ്ങൾ, വരണ്ട ഇലപൊഴിയും കാട്ടകൾ, ചോലവനങ്ങൾ, പുൽമേടുകൾ, കണ്ണൽക്കാടുകൾ, തോട്ടങ്ങൾ മുതലായ വനവിഭാഗങ്ങൾ ഇതിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു.

1.4 ചരിത്രപരമായി കേരള സമൂഹത്തിന് പ്രക്തിയോടുള്ള ആഭിരുച്യവും, ഉയർന്ന പാരിസ്ഥിതിക അവണ്ണോധ്യവും, പ്രതിബന്ധയും വനങ്ങളേയും പ്രക്തി വിഭവങ്ങളേയും കാര്യത്തുകൾക്കുന്നതിൽ നിബന്ധനായിട്ടുണ്ട്.

1.5 എന്നാൽ ആധുനികതയുടെ കടനാവരവോടെ പ്രക്തിയുമേലുള്ള സമർദ്ദം ലോകത്തിലെ മറ്റ് ഭാഗങ്ങളിലെന്ന പോലെ കേരളത്തിലും അനുഭിനം വർദ്ധിച്ച വരുന്നു. അശാസ്ത്രീയമായ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾ പ്രക്തിസമ്പത്തിനേൽക്കും അനിയന്ത്രിതമായ സമർദ്ദം ഉണ്ടാക്കുന്നതിൻ്റെ ഫലമായി കാലാവസ്ഥാവ്യതിയാനം മുലുള്ള വരൾച്ചയും, അതിവും മുഴുവൻ വെള്ളപ്പൊക്കവും കേരളത്തിൽ നിത്യപ്രതിഭാസമായി മാറിയിരിക്കുന്നു. പുഷ്ടിപ്രദേശങ്ങളിലെ മല്ലാലിപ്പും, നദികളുടെ കരയിടിയുന്നതും, റിസർവോയറുകളുടെയും, ജലസ്രോതസ്സുകളുടെയും സംഭരണശേഷി അപകടകരമാംവിധം കിരുന്നതും വെള്ളപ്പൊക്കത്തിന് കാരണമാകുന്നു. ഈ വ്യാപകമായ ജീവൻ, കുഷി, സ്വത്ത്, ജൈവസമ്പത്ത് എന്നിവയുടെ നാശത്തിന് വഴിതെളിക്കുന്നു.

1.6 കാർബൺിൻ്റെ മുഖ്യ ശേഖരണിയാണ് വനങ്ങളും മരങ്ങളും. പശ്ചിമഘട്ടത്തിലെ വനങ്ങളിലെ ജൈവവൈവിധ്യവും, നിബിധയതയും, ഉയർന്ന ജലലഭ്യതയും, ഭൂമിശാസ്ത്രപരമായ

സവിശേഷതകളും കാർബൺ ശേഖരം തുട്ടുന്നതിനും തെള്ളം അഗ്രഹാളതാപനം ലഭ്യകരിക്കുന്നതിനും ഗണ്യമായ പങ്ക് വഹിക്കുന്നുണ്ട്. വനങ്ങളുടെ പരിപോഷണവും പുനഃസ്ഥാപനവും കാർബൺ അശീരണക്ഷമത മെച്ചപ്പെടുത്തുന്ന നടപടികളാണ്. കേരളത്തിലെ ഓരോ പണ്ഡായത്തുകളും / മുനിസിപ്പാലിറ്റികളും / കോർപ്പറേഷൻകളും 'കാർബൺ നൂട്ടൽ' ആയി മാറേണ്ടതുണ്ട്.

1.7 നിലനിൽക്കുന്ന വനങ്ങളുടെ പാരിസ്ഥിതിക അരോഗ്യം പലകാരണങ്ങൾ കൊണ്ട് കഷയിച്ചിട്ടുണ്ട്. വ്യാവസായിക വികസനം താരിതപ്പെടുത്തുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി 1950 കൾ മുതൽ 1980 കളുടെ തുടക്കം വരെ കേരളത്തിലെ ജൈവസമ്പന്മായിരുന്ന സ്വാഭാവിക വനങ്ങൾ വെട്ടിത്തെളിച്ച് യുക്കാലിപ്പറ്റുണ്ട്, അക്കേഷ്യ മാനുഷിയം, വാറ്റിൽ തുടങ്ങിയ വിദേശ-എക്കവിളയേണ്ടാണെങ്കിലും, 27,000 തൊള്ളം ഹെക്ടർ വിദേശ-എക്കവിളയേണ്ടാണെങ്കിലും, 90,000 തൊള്ളം ഹെക്ടർ തേക്ക് തോട്ടങ്ങളുമാണ് കേരളത്തിൽ വന്നുമെന്തിൽ നിലവിലുള്ളത്. പാരിസ്ഥിതിക-ജലസുരക്ഷ മുൻനിർത്തി പരിസ്ഥിതി പുനഃസ്ഥാപന പ്രക്രിയകൾ വന്നാൽ സമൂഹത്തിന്റെ പകാളിത്തത്തോടെ നടപ്പിലാക്കേണ്ടത് കാലാല്പദ്ധത്തിന്റെ ആവശ്യകതയാണ്.

1.8 ഇതുകൂടാതെ നമ്മുടെ മണ്ണിന് അനുയോജ്യമല്ലാത്ത സസ്യങ്ങളുടെ കടന്നകയറ്റവും സ്വാഭാവിക വനങ്ങളുടെ ശോഷണത്തിന് കാരണമായി തീർന്നിട്ടുണ്ട്. വന്യജീവികളുടെ ആവാസവും സമയം ശോഷണം സംഭവിച്ചതിനാൽ ജനവാസമേഖലയും കൂൾഡിംജേലയും ഭക്ഷണാവശ്യങ്ങൾക്കായി

ആശുദ്ധിക്കാൻ വന്നുണ്ടാക്കുന്ന പ്രേരിതരാക്കനും. ഇത് മനഷ്യ-വന്യജീവി സംഘർഷത്തിന് ആകും. തുടുന്നതായി ചുണ്ടിക്കാണിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. അധിനിവേശ സസ്യ-ജലഞ്ചാലങ്ങൾ കേരളത്തിന്റെ ആവാസ വ്യവസ്ഥയ്ക്ക് മുക്കുത്തരമായ കോട്ടും വരത്തിയിട്ടുണ്ടെന്ന് പറന്നുണ്ട് വ്യക്തമാക്കനും. പാരിസ്ഥിതിക പ്രശ്നങ്ങൾ ഉള്ളവാക്കുന്ന ഇത്തരം അധിനിവേശ സസ്യ-ജലഞ്ചാലങ്ങളെ നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യേണ്ടത് അനിവാര്യമാണ്.

1.9 കേരളത്തിലെ വനങ്ങളോട് ചേർന്ന് താമസിക്കുന്ന ആദിവാസി-ഗോത്രസമൂഹങ്ങളുടെ പ്രധാന ജീവനോപാധിയും, വരുമാന മാർഗ്ഗവുമാണ് തടിയേതര വനവിഭവങ്ങളുടെ ശേഖരണം. കാടിനെ ആശുദ്ധിച്ചും സംരക്ഷിച്ചുജീവിച്ചുവന്നിരുന്ന ആദിവാസി ഗോത്രവിഭാഗങ്ങളുടെ ജീവസന്ധാരണത്തെ വനശോഷണം പ്രതികൂലമായി ബാധിക്കും. വന-ജൈവസംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ആദിവാസി വിഭാഗത്തിന്റെ ചരിത്രപരമായ പങ്ക് ഉടച്ചിയറപ്പിക്കേണ്ടതും അവർക്ക് കാടിനോടിണ്ണുന്ന അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ വേണ്ടതു ഒരുക്കേണ്ടതുണ്ട്. വനസംരക്ഷണയജ്ഞത്തിൽ അവിടെത്തെ ആവാസ വ്യവസ്ഥകളുമായി ഇഴകിച്ചേരുന്ന് ജീവിക്കുന്ന ആദിവാസി സമൂഹത്തെ തുല്യ പകാളികളാക്കുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളും വർദ്ധിച്ച പ്രാധാന്യത്തോടെ ആസൂത്രണം ചെയ്യുന്നതുണ്ട്.

1.10 വനങ്ങൾ മാത്രമല്ല വനേതര പ്രദേശങ്ങളിലെ ഭൂവിനിയോഗ രീതികളും കേരളത്തിന്റെ പ്രകൃതി-പാരിസ്ഥിതിക-ജലസുരക്ഷ ഉറപ്പാക്കുന്നതിൽ നിർണ്ണായക സ്വാധീനം ചെലുത്തുന്നുണ്ട്. കേരളത്തിൽ 20-ാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ തുടക്കത്തിൽ 700 ച.കീ.കണ്ടൽക്കാടുകൾ നിലനിന്നിരുന്നു. എന്നാൽ ഇന്ന് വെറും 24 ച.കീ. മാത്രമായി കണ്ടൽക്കാടുകൾ ചുത്തങ്ങിയിരിക്കുകയാണ്. കടലോര, അഴിമുഖ പ്രദേശങ്ങളുടെ സ്ഥിരതയും, കടലാക്രമണം തടയുന്നതിനും മത്സ്യങ്ങളുടെ പ്രജനനത്തിനും കണ്ടൽക്കാടുകൾ സൗല്യാനമാണ്.

1.11 കാലാവസ്ഥാവ്യതിയാനം മുലമുള്ള കടലാക്രമങ്ങൾ, ചുഴലിക്കാറുകളും കേരളത്തീരത്തിന് നിരന്തര ഭീഷണിയായി തീർന്നിട്ടുണ്ട്. ദശലക്ഷക്കണക്കിന് വരുന്ന തീരദേശ നിവാസികളുടെ സെസരജിവിതത്തിനും ജീവനോപാധികളുടെ നിലനിൽപ്പിനും തീര സംരക്ഷണം അതുന്താപേക്ഷിതമാണ്. അനന്തരാജ്യമായ ജൈവ പ്രതിരോധ വേലികൾ സൗഖ്യിച്ച് തീരസംരക്ഷണം ഉറപ്പ് വരുത്തുന്നത് ഇത്തരംബന്ധത്തിൽ പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്നു. ഈ പ്രവൃത്തി ജലവിഭവ വകുപ്പ്, തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ വകുപ്പ്, വനം വകുപ്പ്, തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ തുടങ്ങിയവർ സഹകരിച്ച് നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് നടപടി സീകരിക്കും.

1.12 ഇതോടൊപ്പംതന്നെ വന്നേതര മേഖലയിലുള്ള തണ്ട്രിത്തടങ്ങൾ, പുഴയോരങ്ങൾ, കാവുകൾ തുടങ്ങിയവ ജൈവ വൈവിധ്യത്തിന്റെ ഇന്ത്യൻ അഭിവൃദ്ധികളും പാരിസ്ഥിതിക പ്രക്രിയയിൽ നിർണ്ണായക പങ്ക് വഹിക്കുന്ന ഘടകങ്ങളുമാണ്. അശാന്തിയമായ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഇവയെ പ്രതികൂലമായി ബാധിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇത്തരം ആവാസവ്യവസ്ഥകളെ സംരക്ഷിച്ചും ഇവയുടെ പുനഃസ്ഥാപനം നടത്തിയും വർദ്ധിച്ച പാരിസ്ഥിതിക സേവനങ്ങൾ ഉറപ്പുവരുത്തുവാൻ സാധിക്കും.

1.13 നിലവിൽ സംരക്ഷിത വനമേഖലകളിലും വനപ്രദേശങ്ങളിലും വന്യജീവി സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ കാര്യക്ഷമമായി നടത്തി വരുന്ന സംസ്ഥാനമാണ് കേരളം. എന്നാൽ ഇതോടൊപ്പംതന്നെ വനത്തിനപുരുത്തുള്ള വൈവിധ്യമാർന്ന ആവാസവ്യവസ്ഥ നിലനിൽക്കുന്ന വന്നേതര പ്രദേശങ്ങളിലെ വന്യജീവി സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ തുടി തുട്ടതൽ കാര്യക്ഷമമാക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഇതര സർക്കാർസ്ഥാപനങ്ങൾ, സ്കാരൂസ്ഥാപനങ്ങൾ, വിദ്യാർത്ഥികൾ, തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, പൊതുജനങ്ങൾ എന്നിവരുടെ പങ്കാളിത്തം ഇതിന് മുതൽക്കൂട്ടാവുന്നതാണ്. തുടാതെ പൊതുജനങ്ങളിൽ, പ്രത്യേകിച്ച് വിദ്യാർത്ഥികളിൽ പാരിസ്ഥിതിക സംരക്ഷണ അവബോധം വർദ്ധിപ്പിക്കേണ്ടതും അത്യാവശ്യമാണ്.

1.14 നിന്നോന്നതങ്ങളായ ഭ്രാഹ്മണങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ഭ്രവിനിയോഗ രീതികളുടെ ഏകോപനം പാരിസ്ഥിതിക ഭ്രതയെന്ന ലക്ഷ്യം നേടിയെടുക്കുന്നതിന് അത്യാവശ്യമാണ്. സൂഹത്തായ ഈ സംരംഭം എല്ലാവിഭാഗം ജനങ്ങളുടെയും, വിവിധ വകുപ്പുകളുടെയും തുടായ ശ്രമത്തിലൂടെ മാത്രമേ സാധ്യമാവുകയുള്ളൂ.

## ||

### 2. സർക്കാരിന്റെ സമീപനം

38,863 ച.കി.മീ. സമലത്ത് പരമ കിടങ്ങുന്ന കേരളത്തിന്റെ സുസ്ഥിരവികസനം ലക്ഷ്യമാക്കിയിട്ടുള്ള പരിസ്ഥിതി പുനഃസ്ഥാപന പ്രവർത്തനമാണ് സർക്കാർ ലക്ഷ്യമിട്ടുന്നത്. ഇതിന്റെ ഭാഗമായി താഴെപ്പറയുന്ന പദ്ധതികൾ മുൻഗണനാ ക്രമത്തിൽ ഏറ്റുടുക്കവാനാണ് സർക്കാർ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്.

2.1 സ്വാഭാവികതയും ജൈവവൈവിധ്യവും നഷ്ടപ്പെട്ട ശുശ്ചിച്ച വനപ്രദേശങ്ങളിൽ പരിസ്ഥിതി പുനഃസ്ഥാപന പ്രവർത്തനങ്ങൾ വന്നാൽ സൗഹത്തിന്റെ പങ്കാളിത്തത്തോടെ നടപ്പിലാക്കും.

ഇത് പാരിസ്ഥിതികദ്വൈ, ജലസുരക്ഷ എന്നിവ മെച്ചപ്പെട്ടുള്ളന്തിനോടൊപ്പം തദ്ദേശീയർക്ക് ധാരാളം തൊഴിലവസരങ്ങളും സൂഷ്ടിക്കും.

2.2 പരിസ്ഥിതിക്കും അവാസവ്യവസ്ഥയ്ക്കും ഭോഷകരമായതും, കാലിക പ്രാധാന്യം നഷ്ടപ്പെട്ടതുമായ അക്കേഷ്യ, യുക്കാലിപ്പറ്റസ്, വാറ്റിൽ തുടങ്ങിയ വിദേശ ഏകവിള തോട്ടങ്ങൾ ലഭ്യം ലഭ്യമായി നീക്കം ചെയ്ത് അവയെ സാഭാവിക വനങ്ങളായി പുന്ഃസ്ഥാപനം നടത്തും. നാം തുടർച്ചയായി നേരിട്ടൻ പ്രകൃതി ദുരന്തങ്ങളുടെയും, വർദ്ധിച്ച വരന്ന മനഷ്യ-വന്യജീവി സംഘർഷത്തിന്റെയും പശ്ചാത്തലത്തിൽ ഇത് പ്രാധാന്യമർഹിക്കും. ഉദ്ദേശം 27,000 ഹെക്ടർ സ്ഥലത്ത് നടത്തേണ്ട ഈ സൂഹർ പദ്ധതി രണ്ട് പത്രിറാണ്ട് കൊണ്ട് പൂർത്തീകരിക്കുന്നതാണ്.

2.3 അന്നദ്ദേശ്യമല്ലാത്ത കാലാവസ്ഥയും, മണിക്കൂർ ഫലഭ്രാംയിഷ്ടിക്കുവും മൂലം പാട പരാജയപ്പെട്ടതോ, വളർച്ച മുടിച്ചതോ വന്യജീവി വഴിത്താരകളിലൂള്ളതോ, പ്രകൃതിദ്വരന്തെ സാമ്പത്താ പ്രദേശങ്ങളിലൂള്ളതോ, നദീതടങ്ങളിലൂള്ളതോ ആയ സർക്കാർ ഉടമസ്ഥയിലൂള്ള തേക്ക് തോട്ടങ്ങൾ, മണ്ണ്-ജല സംരക്ഷണം ലക്ഷ്യമാക്കി സാഭാവിക വനങ്ങളാക്കി മാറ്റും. ഇവിടങ്ങളിലെ ആവാസവ്യവസ്ഥയും അതിൽ നിലവിലൂള്ള താമസക്കാരുടെയും പ്രക്കാൾ പരിഗണിച്ചുകൊണ്ടായിരിക്കും ഈ പരിപാടി നടപ്പിലാക്കുക.

2.4 ജൈവവൈവിധ്യത്തിന് ഭീഷണിയായി മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ലഘുനാ, മെക്കീനിയ, സൈന തുടങ്ങിയ നമ്മുടെ ആവാസ വ്യവസ്ഥയ്ക്ക് അന്നദ്ദേശ്യമല്ലാത്ത സസ്യങ്ങളെയും ആഫ്രിക്കൻ ഒച്ച്, ആഫ്രിക്കൻ മുഖി തുടങ്ങിയ ജീവികളെയും വനങ്ങളിൽ നിന്നും മറ്റ് ആവാസവ്യവസ്ഥകളിൽ നിന്നും ഒഴിവാക്കുന്നതിനും തദ്ദേശീയ ജീവജാലങ്ങളുടെ നിലനിൽപ്പ് ഉറപ്പാക്കുന്നതിനുമൂള്ളു നടപടികൾ സ്വീകരിക്കും.

2.5 വനനശീകരണത്തിനും മൂല്യശോഷണത്തിനും കാരണമായ കാട്ടതീയിൽ നിന്നും വനപ്രദേശങ്ങളെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനായി പൊതുജനപകാളിത്തതേതാട്ടുള്ളിയും, ആധുനിക രീതികൾ അവലംബിച്ചും അബ്ദിപ്രതിരോധ പ്രവർത്തനങ്ങൾ കാര്യക്ഷമമാക്കും.

2.6 ഉൾവനങ്ങളിൽ ഉണ്ടായേക്കാവുന്ന പ്രകൃതിദ്വരനങ്ങളെ മുൻകൂട്ടിഅറിയുന്നതിനും പ്രതിരോധിക്കുന്നതിനും ആധുനിക സംവിധാനങ്ങളുടെ സഹായത്തോടുള്ളി വനംവകുപ്പിനെ സജ്ജമാക്കുന്നതിനുമൂള്ളു മുൻഗണനാടിസ്ഥാനത്തിലൂള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കും.

2.7 വനത്തെ ആക്രമിച്ച ജീവിക്കുന്ന ആദിവാസി വിഭാഗങ്ങളുടെ ഉന്നമനത്തിനായും ഉപജീവനമാർഗ്ഗങ്ങൾ സൂഷ്ടിക്കുന്നതിനായും വനസംരക്ഷണ / വനവർത്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ അവത്തെ പകാളിത്തം ഉറപ്പാക്കകയും, ആധുനിക വിദ്യാഭ്യാസവും, അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളും ഉറപ്പുവരുത്തുകയും ചെയ്യും. വനങ്ങളുടെ പാരിസ്ഥിതിക സേവനം കണക്കിലെടുത്തും, വന്യജീവി ആക്രമണം ലഭ്യകരിക്കുന്നതിനും, പ്രകൃതിദ്വരന്തെ സാധ്യത കുറയ്ക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായും, അവർക്ക് താത്പര്യമുള്ള പക്ഷം മറ്റിടങ്ങളിലേക്ക് അവത്തെ സമ്മതത്തോടെ മാറ്റിപ്പാർപ്പിക്കുന്നതിന് നിയമാനസരണം നടപടി സ്വീകരിക്കും.

2.8 തടിയിതര വനവിഭവങ്ങളുടെ സുസ്ഥിരമായ ശേഖരണവും, മൂല്യവർദ്ധനവും, വിപണനവും ആദിവാസി വിഭാഗങ്ങളുടെ സഹകരണത്തോടുള്ളി നടപ്പിലാക്കും. പകാളിത്ത

വനപരിപാലനത്തിന്റെയും, വനാവകാശ നിയമത്തിന്റെയും സാധ്യതകൾ ഇതിനായി ഉപയോഗിക്കും. ഈത് വനാഗ്രിത ആദിവാസി സമൂഹത്തിന് തുട്ടുകൾ തൊഴിലവസരങ്ങൾ സൂചിക്കും.

2.9 അമിത ചുണ്ണാവും ആവാസവ്യവസ്ഥയുടെ നാശവും നിമിത്തം അനുംനിന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന സസ്യ-ജീവാലങ്ങളെ കണ്ടെത്തി അവയുടെ പുനരുത്ഥാപനവും സംരക്ഷണവും ഉറപ്പുവരുത്തും. ഇതുവഴി ജൈവ സമ്പന്നത നിലനിർത്തുന്നതിനും മെച്ചപ്പെട്ട പാരിസ്ഥിതിക സേവനങ്ങൾ ഭാവിയിൽ ഉറപ്പാക്കുന്നതിനും സാധിക്കും.

2.10 വനത്തിന്റെ പാരിസ്ഥിതിക സേവനം കണക്കിലെടുത്തും, വന്യജീവി സംരക്ഷണം ഉറപ്പാക്കുന്നതിനും, മനഷ്യ-വന്യജീവി സംബന്ധം ലഭ്യകരിക്കുന്നതിനായി വനത്താൽ ചുറ്റപ്പെട്ടെന്നോ വനത്തോട് ചേർന്ന് കിടക്കുന്നതോ ആയ പ്രദേശങ്ങളിലെ സ്വകാര്യ സമലങ്ങൾ/എന്നോടുകൾ എന്നിവ ഉടമസ്ഥതയുടെ സമ്മതത്താട്ടുടി അർഹമായ നഷ്ടപരിഹാരം നൽകി ഏറ്റുറുത്ത് പുനഃസ്ഥാപനം നടത്തുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സീകരിക്കും. വനത്തുത്തുക്കളെ ബന്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും, വന്യജീവികളുടെ സുഗമമായ സണ്ഘാരം ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിനും തദ്ദാര മനഷ്യ-വന്യജീവി സംബന്ധം ലഭ്യകരിക്കുന്നതിനും ഈത് ഇടയാക്കും.

2.11 ✓ വന്യജീവികൾക്ക് മികച്ച ആവാസവ്യവസ്ഥ, ഭക്ഷ്യസൂരക്ഷ തുടങ്ങിയവ ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിനായി അന്നേയാജ്ഞമായ തദ്ദേശീയ സസ്യങ്ങൾ (ഉദാ: കാട്ടുമാവ്, കാട്ടുനെല്ലി, കാട്ടുപുംബ് തുടങ്ങിയ) നടപടിപ്പിക്കും. ഇതോടൊപ്പം തന്നെ വനത്തിനുള്ളിൽ ജലവഭ്യത ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിനുള്ള നടപടികളും സീകരിക്കും.

2.12 ✓ പാരിസ്ഥിതിക പ്രാധാന്യമുള്ള കണ്ടൽക്കാടുകൾ ഉടമസ്ഥതയുടെ സമ്മതത്തോടെ അർഹമായ നഷ്ടപരിഹാരം നൽകി ഏറ്റുറുത്ത് പുനഃസ്ഥാപനം നടത്തുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സീകരിക്കും. ഇതോടൊപ്പം തന്നെ വനേതരപ്രദേശങ്ങളിലെ സവിശേഷമായ ആവാസ വ്യവസ്ഥകളായ കാറുകൾ, നീർത്തടങ്ങൾ, നദീതീരവനങ്ങൾ എന്നിവ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ സഹായത്തോടെ ജനപക്കാളിത്തത്തോടു തുടർന്ന് സംരക്ഷിക്കുന്നതിനും നടപടികൾ സീകരിക്കും.

2.13 കടൽ/പുഴ തീരസംരക്ഷണത്തിനും, സമുദ്ര-ജല ആവാസവ്യവസ്ഥയിലുള്ള ജൈവസമ്പത്തിന്റെ സംരക്ഷണത്തിനും തദ്ദേശീയവാസികളുടെയും, തദ്ദേശസ്വയംഭരണസ്ഥാപനങ്ങളുടെയും പക്കാളിത്തത്തോടെ അന്നേയാജ്ഞമായ നടപടികൾ കൈക്കൊള്ളും. തീരദേശവാസികളുടെ ജീവിതസ്ഥാരണം മെച്ചപ്പെട്ടുന്നതിനും പുഴയോര പ്രദേശങ്ങളിലെ കാർഷിക അടിസ്ഥാനിക്കും ഈത് വഴിതെളിക്കും.

2.14 വനത്തിനും വെളിയിലുള്ള വുക്ഷാവരണം വർദ്ധിപ്പിച്ച് കാർബൺ ആഗീകരണം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും, വനാഗ്രിതത്തും കറയ്ക്കുന്നതിനും, സ്വകാര്യ ഭ്രമിയിൽ വുക്ഷം വളർത്തുന്നതും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കും. ഇതിനായി മുന്നനിലവാരമുള്ള തെക്കൾ ഉൽപ്പാദിപ്പിച്ച് വിതരണം ചെയ്യുകയും, കൂഷിക്കാതും, പട്ടാഭാർമാതും നടപടിപ്പിച്ച് വുക്ഷങ്ങൾ മുൻചെയ്യുകയും ഉപയോഗിക്കുന്നതിനുള്ള നിയമ നിർമ്മാണം നടത്തുന്ന കാര്യത്തിൽ ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പുകൾ തുടിയാലോചിച്ച് നടപടി സീകരിക്കും.

2.15 തടിക്കം മറ്റുദേശത്തോടുള്ളിയും വളർത്തുന്ന തേക്ക്, ഇട്ടി, ചന്നനും തുടങ്ങിയ മുകളിലൂടെ ശാസ്ത്രീയമായ പരിപാലനവും പുനരുപയോഗവും ഉറപ്പുവരുത്തുകയും അവയുടെ ഉൽപ്പാദനക്ഷമത കൂടുവാനുള്ള നടപടികൾ സീക്രിക്കറ്റുകയും ചെയ്യും. ആധുനിക ശാസ്ത്ര സാങ്കേതിക വിദ്യ ഇതിനായി പ്രയോജനപ്പെടുത്തു.

2.16 വനവൽക്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും, തോട്ടനിർമ്മാണ പരിപാലന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും കാലാനസ്തവും, ഫലപ്രദവുമായ നവീന ശാസ്ത്രീയ മാർഗ്ഗങ്ങൾ അവലംബിക്കുകയും, ആയത് സുഗമമായി നടപ്പിലാക്കാനതകന സാഹചര്യം സൃഷ്ടിക്കുകയും ചെയ്യും.

### III

#### 3. അവലംബന രീതി

മേൽപ്പറഞ്ഞ, സമഗ്രമായ പാരിസ്ഥിതിക സമീപനം വിജയകരമായി നടപ്പിലാക്കേണ്ടത് നവകേരള സൃഷ്ടിക്ക് അനിവാര്യമാണ്. കേരളത്തിന്റെ പാരിസ്ഥിതിക സുരക്ഷയുടെ ആധാരശിലയായ പ്രസ്തുത പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് താഴെപ്പറയുന്ന അവലംബന രീതികൾ സീക്രിക്കന്താണ്.

3.1 ആധുനിക സാങ്കേതിക സംവിധാനങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ച് നിലവിലുള്ള കാടിന്റെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം പുർത്തീകരിച്ച് ജണങ്ങൾ നിർമ്മിച്ച സംരക്ഷിക്കുന്നതാണ്. വനാതിർത്തികൾ ഡിജിറ്റേസ് ചെയ്യുകയും, വനാതിർത്തിയുടെ വിവരങ്ങൾ റവന്യൂ റികാർഡുകളിൽ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള നടപടികളും സീക്രിക്കന്നതാണ്. ഈത് കയ്യേറ്റങ്ങളിൽ നിന്നും കാടിനെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനോടൊപ്പം വനാതിർത്തി പ്രദേശങ്ങളിൽ ഉണ്ടാകാനിടയുള്ള തർക്കങ്ങൾ ഒഴിവാക്കുന്നതിനും സഹായിക്കുന്നതാണ്.

3.2 നിലനിൽക്കുന്ന വനങ്ങളുടെ ആരോഗ്യം വീണ്ടുടങ്കുന്നതിന് സർക്കാർ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ള ശ്രൂഷിച്ച വനങ്ങൾ, അക്കേഷ്യ യൂകാലിത്തോട്ടങ്ങൾ, വാറ്റിൽ, നിലവിലുള്ള തേക്ക് തോട്ടങ്ങളിൽ പരാജയപ്പെട്ടവ, വളർച്ച മുടിച്ചവ, വന്യജീവി വഴിത്താരകളിലുള്ളവ, പ്രകൃതിദ്വരന്ത സാമ്പൂത്യം പ്രദേശങ്ങളിലുള്ളവ, നദീതീരങ്ങളിലുള്ളവ എന്നിവ വർക്കിംഗ് പ്ലാൻ ശുപാർശകൾക്ക് വിധേയമായി, തേക്കിന്റെ ശേഖരണം. ആവശ്യമെങ്കിൽ നടത്തിയശേഷം, മണ്ണ-ജലസംരക്ഷണം ലക്ഷ്യമാക്കി ഐട്ടം ഐട്ടമായി സ്വാഭാവിക വനങ്ങളാക്കി മാറ്റുന്നതാണ്.

3.3 വെട്ടിമാറ്റുന്ന വ്യാവസായിക തോട്ടങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള അസംസ്കൃത വസ്തുകൾ കേരളത്തിലെ ചെറുകിട വനാധിജ്ഞിൽ വ്യവസായങ്ങൾക്ക് ന്യായവിലയ്ക്ക് നൽകുവാൻ, മേൽ വരുമാനത്തിന്റെ 50% പാരിസ്ഥിതി-പുനഃസ്ഥാപന പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടപ്പാക്കുന്നതിനും, ബാക്കി 50% നിലനിർത്തുന്ന തേക്ക് തോട്ടങ്ങളുടെ മെച്ചപ്പെട്ട പരിപാലനത്തിനും, വനാധിജ്ഞിൽ സമൂഹത്തിന്റെ ഉന്നമനത്തിനും, ആധുനിക വനപരിപാലന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും ചാക്രിക നിധിയായി വിനിയോഗിക്കുന്നതാണ്.

3.4 വനത്തിന്റെ ആവാസ വ്യവസ്ഥയെ അതും പ്രതികൂലമായി ബാധിക്കുന്ന സെന്റ്, ലറ്റാന്, മെക്കേനിയ തുടങ്ങിയ നമ്മുടെ ആവാസ വ്യവസ്ഥയ്ക്ക് അനയോജ്യമാക്കുന്നതു സസ്യങ്ങളെ യൂഡകാലാടിസ്ഥാനത്തിൽ നീക്കം ചെയ്യുക സ്വാഭാവികമായി കാണപ്പെടുന്ന

തദ്ദേശസസ്യങ്ങളുടെ വളർച്ചയെ തരിതപ്പെടുത്തുന്ന മൺ-ജല സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടപ്പാക്കം.

3.5 മേൽ പ്രവർത്തികൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് പകാളിത്ത വനപരിപാലനമാർഗ്ഗങ്ങൾ സ്വീകരിക്കുന്നതാണ്. ഇത്തരം പ്രവർത്തികളിലൂടെ വനാഗ്രിത സമൂഹങ്ങൾക്കിടയിൽ അധിക തൊഴിലവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കവാൻ സാധിക്കുന്നതാണ്. തുടാതെ ഇത്തരം പ്രവർത്തനങ്ങൾ വഴി മെച്ചപ്പെട്ട പാരിസ്ഥിതിക സേവനങ്ങൾ പൊതുസമൂഹത്തിന് ലഭ്യമാക്കുന്നതാണ്. വനാഗ്രിത സമൂഹത്തിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ നടക്കുന്ന ഇത്തരം ശ്രമങ്ങൾക്ക് പ്രോത്സാഹനവും മാർഗ്ഗദർശനവും സർക്കാർ നൽകുന്നതാണ്.

3.6 അനീയന്ത്രിതമായ കാടുളീ വനശ്രോഷണത്തിനും, തൃപ്പം ജൈവസമ്പത്തിന്റെ നാശത്തിനും, ജലദാർലഡുത്തിനും, മല്ലാലിപ്പിനും കാരണമായി ഭവിക്കുന്ന കാടുളീ പ്രതിരോധ പ്രവർത്തനങ്ങൾ പകാളിത്ത വനപരിപാലനത്തിലൂടെയും, തൊഴിലുപു പദ്ധതിയുടെ സാധ്യതകൾ പ്രയോജനപ്പെടുത്തിയും, ആധുനിക രീതികൾ അവലംബിച്ചു നടപ്പിലാക്കുന്നതാണ്.

3.7 വനസ്പതികൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനായി തുട്ടൽ ഹോറ്റ് സ്റ്റേഷൻകൾ, വാഹനങ്ങൾ, ആയുധങ്ങൾ തുടങ്ങിയ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കം.

3.8 ചെറുകിട വനവിഭവങ്ങളുടെ ശാസ്ത്രീയ ശേഖരണം, മുല്യവർദ്ധനവും, മെച്ചപ്പെട്ട വിപണനം എന്നിവ ഉറപ്പുവരുത്തി ആദിവാസി സമൂഹത്തിന് തൊഴിലവസരങ്ങളും, ജീവസന്ധാരണമാർഗ്ഗങ്ങളും, കാടിന്റെ സംരക്ഷണവും സാധ്യമാക്കം. തടിയിൽര വനവിഭവങ്ങളുടെ സുസ്ഥിരമായ ലഭ്യത ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിന് പകാളിത്ത വനപരിപാലനത്തിന്റെയും വനാവകാശ നിയമത്തിന്റെയും സാധ്യതകൾ കോർത്തിണക്കി കർമ്മപരിപാടികൾ ആവിഷ്ടരിക്കം.

3.9 കാവുകൾ ജൈവവൈവിധ്യത്തിന്റെ തുടക്കംകളാണ്. കേരളത്തിൽ ആയിരക്കണക്കിന് കാവുകൾ നിലവിലുണ്ട്. ഇതിൽ ഭ്രിഡാഗവും സ്വകാര്യ അധിനന്തരയിലാണ്. പൊതുജനപകാളിത്തത്തോടെ തുട്ടൽ കാവുകളെ സംരക്ഷിക്കാനെല്ല പദ്ധതികൾക്ക് പ്രോത്സാഹനം നൽകം. ഇത്തരം ചെറുവനങ്ങളിൽ നിന്നും വർദ്ധിച്ച പാരിസ്ഥിതിക സേവനങ്ങളും പൊതുജനങ്ങൾക്കിടയിൽ പാരിസ്ഥിതിക അവബോധവും സൃഷ്ടിക്കവാൻ സാധിക്കം.

3.10 ✓ കേരളത്തിലെ അവശേഷിക്കുന്ന കണ്ണൽക്കാടുകൾക്കും, പ്രദേശക്കിട്ടുന്ന സ്വകാര്യവ്യക്തികളുടെയും മറ്റ് വകുപ്പുകളുടെയും അധിനന്തരയിലുള്ള കണ്ണൽക്കാടുകൾക്ക്, വേണ്ടതു സംരക്ഷണം നൽകേണ്ടതുണ്ട്. ഈ സംരംഭത്തിന് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ വകുപ്പുമായും പൊതുസമൂഹവുമായുള്ള സഹകരണം അത്യന്താപേക്ഷിതമാണ്. ജനപകാളിത്തത്തോടെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനായി പാരിസ്ഥിതിക പ്രാധാന്യമുള്ള സ്വകാര്യ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ള കണ്ണൽക്കാടുകൾ അർഹമായ നഷ്ടപരിഹാരം നൽകി ഏറ്റുടക്കാൻ നടപടി സ്വീകരിക്കം. ഇതുവഴി വനവിനൃതി വർദ്ധനവും, അതിനും നഷ്ടപ്പെട്ടകാണ്ഡിരിക്കുന്ന കണ്ണൽക്കാടുകളുടെ പുനരുപയോഗവും സാധ്യമാക്കം.

3.11 കേരളത്തിലെ പണ്ണായത്തുകൾ "കാർബൺ ന്യൂടൽ" ആകന്നതിന് മുകളിലെ കരണം ആവശ്യമാണ്. ആയതിലേക്ക് തദ്ദേശസാധാരണ വകുപ്പ്, കുട്ടികൾ, വനസ്പതികൾ സമിതികൾ/ ഇക്കൊ ഡെവലപ്പ് മെന്റ് കമ്മറ്റികൾ, സ്വയം സഹായ സംഘങ്ങൾ തുടങ്ങിയവയുടെ സേവനം ഉപയോഗപ്പെടുത്തും. ഈത് വ്യാപകമായ തൊഴിൽ തിനങ്ങൾ സ്വഷ്ടിക്കും.

3.12 ഒരോ പ്രദേശത്തിന്റെയും സവിശേഷതകൾക്കനുസരിച്ചുള്ള മുകളിയായിരിക്കുന്ന സ്ഥാഭാവിക വനങ്ങളുടെ പുനസ്ഥാപനത്തിന് സർക്കാർ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക. ചെമ്മൺ, ബെട്ടുകല്ല് തുടങ്ങിയവയുള്ള പ്രദേശങ്ങളിൽ ഇത്തരം, കരിമത്ത്, മാവ്, പൂവ്, ഞാവൽ, കാഞ്ഞിരം, അത്തി, ആൽ തുടങ്ങിയ മരങ്ങളായിരിക്കുന്ന പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക. എക്കൽ നിരത സമുദ്രതീരങ്ങളിൽ പുവരശ്, വാക്, തെങ്ങ്, വേലിപ്പുത്രത്തി, നോനി, കടംപുളി തുടങ്ങിയവയും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കും. പുഴ-നദി തീരങ്ങളിൽ മുള, ഇഞ്ചി, വെൺകട്ട, വെട്ടി, പുന്ന, കാര, അമ്പം, വെൺതേക്ക്, കിളിമരം, അത്തി, പുവം, ആട്ടവഞ്ചി തുടങ്ങിയ മരങ്ങൾക്കായിരിക്കുന്ന പ്രാധാന്യം നൽകുക. സമതല പ്രദേശങ്ങളിൽ അശോകം, ആരുവേപ്പ്, കടംപുളി, പതിമുഖം, മനാരം, കണികക്കാന, മുള, പേര, അയണി, ചരൽപ്പും, എബണി, കടപുന, കിളിനാക്ക് തുടങ്ങിയവ വെച്ചുപിടിപ്പിക്കുക. വെള്ളക്കുടുള്ള താഴ്ച പ്രദേശങ്ങളിൽ മണിമത്ത്, നീർമത്ത്, ഞങ്ങ്, ചോലവേങ്ങ, ഞാവൽ, പമ്പരകമിൾ, കടമ്പ് തുടങ്ങിയവയും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കും. ഉയരംഈടിയ പ്രദേശങ്ങളിലാവട്ടു മഴുകാഞ്ഞിരം, ഇഞ്ടി, കളമാവ്, വാലി, മരോട്ടി, വയൻ, ചോലപും, പുശ്രിപ്പും, വലിയവെള്ളപ്പേൻ, ചെക്കരിഞ്ഞി, എണ്ണപ്പയിൻ, കന്തിരിക്കം, നിറസാലി, കൊണ്ടപുന തുടങ്ങിയവയ്ക്കായിരിക്കും. പ്രാധാന്യം നൽകുക. ഇത്തരത്തിലുള്ള മരങ്ങളെ അതാത് പ്രദേശത്തിന്റെ സവിശേഷതകൾക്കനുസരിച്ച് വ്യാപിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടിയായിരിക്കും സീകരിക്കുക.

3.13 കടൽക്കേശാഭ്യന്തരിൽ നിന്നും തീരപ്രദേശത്തെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള സുസ്ഥിരമാർഗ്ഗങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതാണ്. ഈതിന്റെ ഭാഗമായി തീരദേശ ജനതയുടെ പുർണ്ണ പകാളിത്തത്തേതാട്ടുള്ള തീരപ്രദേശത്തിന് അന്വേഷാജ്യമായ സസ്യങ്ങൾ വച്ചു പിടിപ്പിച്ച് തീരവനം നിർമ്മിക്കും. ഈ പ്രവർത്തനങ്ങൾ തദ്ദേശസാധാരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പകാളിത്തത്തേതാട്ടും നേതൃത്വത്തേതാട്ടും തൊഴിലുറപ്പു പദ്ധതി മുവേന കാര്യക്ഷമമായി നടത്തുവാൻ കഴിയും.

3.14 നദികളുടെയും നീസർവോയറുകളുടെയും മുഴ്ചിപ്രദേശങ്ങളിൽ മണ്ണാലിപ്പ് തടയുന്നതിനായി അന്വേഷാജ്യമായ മുകളി പകാളിത്തത്തേതാട്ടുള്ള പൊതുജനപകാളിത്തത്തേതാട്ടു നടപ്പിടിപ്പിക്കുകയും ഈതിനാവശ്യമായ മുകളി പകാളിത്തത്തേതാട്ടും തൊഴിലുറപ്പു പദ്ധതി മുവേനയും, വനവക്കപ്പീരും സാമൂഹ്യ വനവത്കരണ വിഭാഗം മുവേനയും ഉല്പാദിപ്പിച്ച് യമാസമയം വിതരണം ചെയ്യുന്നതാണ്.

3.15 വിദ്യാലയങ്ങളിലും നഗരങ്ങളിലും മറ്റും ചെറുവനങ്ങൾ നടപ്പിടിപ്പിക്കുന്ന പദ്ധതികളും കാർബൺ ആഗീകരണം ലക്ഷ്യമാക്കി സ്വകാര്യത്വമില്ലാതെ മുകളി പകാളിത്തത്തേതകൾ നടപ്പിടിപ്പിക്കുവാൻ പദ്ധതിയും വിദ്യാഭ്യാസ വകുപ്പ്, തദ്ദേശസാധാരണ വകുപ്പ് തുടങ്ങിയ മറ്റു ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പുകളുടെ സഹകരണത്തോടെ വ്യാപിപ്പിക്കുന്നതാണ്.

3.16 പാരിസ്ഥിതിക സേവനങ്ങളുടെ വിലയിത്തതിന് തീർജ്ജകാലാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള ഗവേഷണ പദ്ധതികൾ ആസൂത്രണം ചെയ്ത് നടപ്പിലാക്കും. മാനവശേഷി വികസനത്തിന്

ആധിക രീതിയിലുള്ള പരിശീലന സൗകര്യങ്ങൾ ഉറപ്പുവരുത്തും. പാരിസ്ഥിതിക അവബോധം സൂചിക്കുന്നതിന് അന്നദ്ദേശ്യമായ കർമ്മപരിപാടികൾ നടപ്പിലാക്കം.

#### IV

##### 4. സംഗ്രഹം :-

4.1 കഴിഞ്ഞ സർക്കാരിൻ്റെ കാലത്ത് പാരിസ്ഥിതിക സംരക്ഷണം ലക്ഷ്യംവച്ചുകൊണ്ട് പാരിസ്ഥിതി ധവളപത്രം സംസ്ഥാന സർക്കാർ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിരുന്നു. അതിൽ കേരളത്തിന്റെ വിവിധ മേഖലകളിൽ നിലനിൽക്കുന്ന പാരിസ്ഥിതിക പ്രശ്നങ്ങൾ അവതരിപ്പിച്ചിരുന്നു. അതിലെ കാഴ്ചപ്പാടുകളിൽ നിന്നുംകൊണ്ട് വന്നും അനബന്ധ മേഖലകളും എങ്ങനെ സംരക്ഷിക്കാമെന്നത് സംബന്ധിച്ച പൊതുവായ കാഴ്ചപ്പാടാണ് ഈ നയരേഖയിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നത്.

4.2 പ്രകൃതി വിഭാഗങ്ങളുടെ അമിത ചുംബന്നും ആവാസവ്യവസ്ഥയുടെ ശ്രേഷ്ഠന്നും കൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന പാരിസ്ഥിതിക പ്രശ്നങ്ങൾ മനഷ്യത്വത്തെ ജീവിത മൂലനിലവാരത്തെ സാരമായി ബാധിക്കുന്നു. ആരോഗ്യകരമായ സ്വാഭാവിക പ്രകൃതി / പരിസ്ഥിതി എന്നത് സുസ്ഥിര സാമ്പത്തിക വളർച്ചക്കും ശ്രദ്ധയുള്ളരമായ സമൂഹത്തിനും ആധാരമായ പ്രധാന ഘടകങ്ങളാണ്. ഈ തമിലുള്ള മഹിക ബന്ധം തിരിച്ചിരിക്കുന്നത് പ്രവർത്തിക്കുന്നത് മുലം നാം സുസ്ഥിര വികസനത്തിലേക്ക് തുടക്കത്തോടു കൂടി അടുക്കുന്നതാണ്.

4.3 നിലനിൽക്കുന്ന വനങ്ങളുടെ പാരിസ്ഥിതിക ആരോഗ്യം പല കാരണങ്ങളാൽ കഷയിച്ചപോയിട്ടുണ്ട്. അവ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനും പരിപോഷിപ്പിക്കുന്നതിനും ഉതകുന്ന പ്രവർത്തന പദ്ധതികൾ ജനങ്ങളുടെയും പ്രത്യേകിച്ചും വനാന്തരിൽ സമൂഹത്തിന്റെ പകാളിത്തത്തേതാടു നടപ്പിലാക്കുന്ന ചെയ്യുക പ്രധാനമാണ്. അത് സംബന്ധിച്ച കാഴ്ചപ്പാട് ആവിഷ്കരിച്ച് ഇടപെടുന്ന കാര്യമാണ് ഈ രേഖയിൽ മുന്നോട്ടുവച്ചിട്ടുള്ളത്.

4.4 വനങ്ങളുടെ ആരോഗ്യത്തിനും നമ്മുടെ ആവാസ വ്യവസ്ഥയും തടസ്സമായി നിൽക്കുന്ന സസ്യ ജീവജാലങ്ങളെ തിരിച്ചിരിക്കുന്നത് അവയുടെ സാന്നിധ്യം ഇല്ലാതാക്കുന്നതുകൂടുന്ന കാഴ്ചപ്പാടാണ് ഇതിൽ വിശദീകരിക്കുന്നത്. അതോടൊപ്പം ഏതെല്ലാം തരത്തിലുള്ള ജീവജാലങ്ങളാണ് ഒരോ ആവാസവ്യവസ്ഥയും മൂലപരമായിട്ടുള്ളതെന്ന് പരിശോധിച്ച് അവ വ്യാപിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളും മുന്നോട്ടുവയ്ക്കുന്നു.

4.5 വനപ്രദേശങ്ങൾ എന്ന നിലയിൽ നാം വിഭാവനം ചെയ്യുന്ന ഇടങ്ങളിൽ മാത്രമല്ല, നമ്മുടെ ആവാസ വ്യവസ്ഥയെ മുൻഭേദപ്പെടുത്തുന്ന തരത്തിൽ നില നിൽക്കുന്ന സസ്യജാലങ്ങളെ ഒഴിവാക്കുന്നതിനുള്ള പ്രക്രിയയായി ഇത് മാറുന്നു. ഒപ്പം ആവാസവ്യവസ്ഥയും സംഘാർദ്ദനമായി നിൽക്കുന്ന സസ്യജാലങ്ങളെ വച്ചപിടിപ്പിക്കുന്നതിനും സംരക്ഷിക്കുന്നതിനുമുള്ള പ്രവർത്തനമായി തീരുകയും ചെയ്യുന്നു.

4.6 പാരിസ്ഥിതിക സുരക്ഷ ഉറപ്പാക്കിയും ജീവനോപാധികൾ സംരക്ഷിച്ചുകൊണ്ടും സുസ്ഥിര വികസനം യാമാർത്ഥമാക്കുന്നതിന് വനം വകുപ്പ് മാത്രമല്ല, തദ്ദേശസ്വയംഭരണസ്ഥാപനങ്ങൾ, മറ്റ് സർക്കാർ വകുപ്പുകൾ, സർക്കാർ ഇതരസംവിധാനങ്ങൾ, വാൺഡിജീ തുട്ടായുകൾ, വിദ്യാർത്ഥികൾ, പൊതുജനങ്ങൾ,

സന്നദ്ധസംഘടനകൾ തുടങ്ങിയവ പരസ്യ പുരക്കണ്ണളായി വർത്തിക്കണം. വന പുനസ്ഥാപനം അടിസ്ഥാനമായിട്ടുള്ള സുസ്ഥിര വികസനത്തിന്, ഭ്രവിഭാഗത്തിനാകെ അന്നധോജ്യമായ ഫൂൽ ബന്ധപ്പെട്ട പകാളികളുടെ സഹകരണത്തോടുള്ള തയ്യാറാക്കി നടപ്പിലാക്കാൻ വിവക്ഷിക്കുന്നു.

4.7 ഇത്തരത്തിൽ വന പുന:സ്ഥാപന പ്രവർത്തനങ്ങൾ വൻതോതിൽ ഏറ്റുടരുക്കുന്ന ആദ്യ സംസ്ഥാനമാവുകയാണ് കേരളം. ഇത് വർദ്ധിച്ച തോതിലുള്ള പാരിസ്ഥിതിക സേവനങ്ങളും, തൊഴിലവസരങ്ങളും പ്രദാനം ചെയ്യുന്നതാണ്. ഇത്തരത്തിൽ സാമൂഹ്യ പകാളിത്തത്തോടുള്ള നടപ്പാക്കുന്ന വന പുനസ്ഥാപന നയം കേരളത്തിന്റെ ചരിത്രത്തിലെ ഒരു നാഴികക്ലൂബും. ഇത് വന പുനസ്ഥാപനത്തിനും അതുവഴി പാരിസ്ഥിതിക സംരക്ഷണത്തിനും ബഹുജനങ്ങളെ അണിന്നിരത്തിയുള്ള ഒരു ജനകീയ പ്രസ്ഥാനം ആവിക്കിക്കേണ്ടതിന്റെ പ്രാധാന്യവും വ്യക്തമാക്കുന്നു.

4.8 വന-പ്രകൃതി സംരക്ഷണത്തിന് വനാഗ്രിത സമൂഹങ്ങളെയും ബഹുജനങ്ങളെയാക്കാനും ഉൾപ്പെട്ടത്തിയുള്ള വലിയ മുന്നേറ്റം വിഭാവനം ചെയ്യുന്നു. അതുവഴി ഇത്തരമൊരു അവബോധം തലമുരകളിലുടെ കൈമാറ്റം ചെയ്യുകയും കേരളത്തിന്റെ വനസ്പതിയും പ്രകൃതിയും സംരക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള സമീപനമായിത്തീരുന്നു.

### സാഭാവിക വനങ്ങളുടെ പുനഃസ്ഥാപനം - നയരേഖ

#### 1. ആര്ഥിക

1. 1 സവിശേഷമായ പ്രക്തി സമ്പത്തിനാൽ അനുഗ്രഹിതമാണ് കാടു, കടലും, പുഴയും ഇടകലർന്നുകിടക്കുന്ന പശ്ചിമഘട്ടത്തിൻ്റെ തെക്കേതെലപ്പിലെ പച്ചത്തുരത്തായ കേരളം. നമ്മുടെ വനങ്ങളും, പുഴകളും, കായലുകളും, തണ്ണീർത്തടങ്ങളും, മരംചുണ്ണൻ അധിവസിക്കുന്ന പ്രദേശങ്ങളും വളരെയധികം ജൈവസമ്പത്ത് നിലനിർത്തുന്നുണ്ട്. വളരെ ഉയർന്ന ജനസാന്ദര്ഥയുള്ളതും ഉയർന്ന ജീവിതനിലവാരം പുലർത്തുന്നതുമായ കേരളത്തിൻ്റെ പാർശ്വപരികി ഭദ്രത ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിൽ മുകളിപ്പുനുമായ നമ്മുടെ സാഭാവിക പ്രക്തിയുടെ, പ്രത്യേകിച്ചു വനങ്ങളുടെ, സംരക്ഷണം നിർണ്ണായകമാണ്. ജലസമൂഹവിധിൽ നിന്നും അതിവേഗം ജലഭാർലഡ്യത്തിലേക്ക് നീങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന കേരളത്തിൻ്റെ ജലസുരക്ഷ ഉറപ്പു വരുത്തുന്നതോടൊപ്പം അതിവൃഷ്ടി മുലമുണ്ടാകുന്ന പ്രളയത്തെ നിയർത്തിക്കുന്നതിലും വനങ്ങളുടെ പക്ക് നിസ്തുലമാണ്.

1. 2 ലോകത്തിലെ എട്ട് അതീവ ജൈവവൈവിധ്യ റോട്ട് സ്പോട്ടുകളിൽ ഒന്നായ പശ്ചിമഘട്ടം യുനെസ്കോയുടെ ലോകപൈതൃക പട്ടികയിൽ ഉൾപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതാണ്. സമുദ്രമായ മഴയും, സുരൂതാപവും, ഉയർന്ന ഇരുപ്പവും, സവിശേഷമായ ഭ്രാഹ്മിയും കേരളത്തിൻ്റെ തന്ത്രായ ജൈവസമ്പത്ത് ആപ്പെട്ടുത്തുന്നതിൽ നിർണ്ണായക പക്ക് വഹിക്കുന്നു. വികസന പ്രക്രിയ തുരിതഗതിയിൽ നടക്കുന്ന കേരളത്തിൽ പ്രക്തിസമ്പത്തിൻ്റെ ആരോഗ്യം നിലനിർത്തേണ്ടത് ജലസുരക്ഷയും, പാർശ്വപരികി ഭദ്രതയും, സുസ്ഥിര വികസനത്തിനും അത്യാവശ്യമാണ്.

1.3 ഭ്രാഹ്മിയിൽ 33 ശതമാനം വനാവരണം/സുക്ഷാവരണം നിലനിർത്തുന്നുമെന്ന് ദേശീയ വനനയം അനാശാസിക്കുന്നു. നിലവിൽ സംസ്ഥാനത്തിൻ്റെ മൊത്തം ഭ്രാഹ്മിയുടെ ഏതാണ്ട് 30 ശതമാനം വനമാണ്. ഉള്ളമേഖലാ നിത്യഹരിത വനങ്ങൾ, ഉള്ളമേഖലാ ആർട്ടു ഇലപൊഴിയും വനങ്ങൾ, വരണ്ട ഇലപൊഴിയും കാടുകൾ, ചോലവനങ്ങൾ, പുൽമേടുകൾ, കണ്ണൽക്കാടുകൾ, തോട്ടങ്ങൾ മുതലായ വനവിഭാഗങ്ങൾ ഇതിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു.

1. 4 ചരിത്രപരമായി കേരള സമൂഹത്തിന് പ്രക്തിയോടുള്ള ആഭിമുഖ്യവും, ഉയർന്ന പാർശ്വപരികി അവബോധവും, പ്രതിബന്ധതയ്ക്കും വനങ്ങളുണ്ടെന്നും പ്രക്തി വിഭവങ്ങളുണ്ടെന്നും കാരണം സുക്ഷിക്കുന്നതിൽ നിബന്ധനായിട്ടുണ്ട്.

1. 5 എന്നാൽ ആധുനികതയുടെ കടന്നവരവോടെ പ്രക്തിയുടുമ്പുള്ള സമർദ്ദം ലോകത്തിലെ മറ്റ് ഭാഗങ്ങളിലെന്ന പോലെ കേരളത്തിലും അനാദിനം വർദ്ധിച്ചു വരുന്നു. അശാസ്ത്രീയമായ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾ പ്രക്തിസമ്പത്തിനേൽക്കും അനിയന്ത്രിതമായ സമർദ്ദം ഉണ്ടാകുന്നതിൻ്റെ ഫലമായി കാലാവസ്ഥാവ്യതിയാനം മുലമുള്ള വരൾച്ചയും, അതിവൃഷ്ടിയും, വെള്ളപ്പൊക്കവും കേരളത്തിൽ നിത്യപ്രതിബാധമായി മാറിയിരിക്കുന്നു. മുഴുവൻ പ്രദേശങ്ങളിലെ മലബാറിപ്പും, നദികളുടെ കരയിടീയുന്നതും, റിസർവോയറുകളുടെയും, ജലസ്രോതസ്സുകളുടെയും സംഭരണശേഷി അപകടകരമാംവിധം കരയുന്നതും വെള്ളപ്പൊക്കത്തിന് കാരണമാകുന്നു. ഇത് വ്യാപകമായ ജീവൻ, കൂഷി, സ്വത്ത്, ജൈവസമ്പത്ത് എന്നിവയുടെ നാശത്തിന് വഴിതെളിക്കുന്നു.

1. 6 കാർബൺ മുഖ്യ ശ്രേഖരണിയാണ് വനങ്ങളും മരങ്ങളും പത്തിമാലട്ടതിലെ വനങ്ങളാലെ ജൈവവൈവിധ്യവും, നിബിഡതയും, ഉയർന്ന ജലാലഭതയും, ഭൂമിശാസ്കപരമായ സവിശേഷതകളും കാർബൺ ശ്രേഖരം തുട്ടന്തിരം തുറുലും ആഗോളതാപനം ലാലുകരിക്കന്തിരം ഗണ്യമായ പക്ഷവഹിക്കുന്നുണ്ട്. വനങ്ങളാടെ പരിപോഷണവും പുനഃസ്ഥാപനവും കാർബൺ ആശീരണക്ഷമത മെച്ചപ്പെടുത്തുന്ന നടപടികളാണ്. കേരളത്തിലെ ഓരോ പഞ്ചായത്തുകളും / മുനിസിപ്പാലിറ്റികളും / കോർപ്പറേഷൻകളും 'കാർബൺ നൂട്ടൽ' ആയി മാറേണ്ടതുണ്ട്.

1.7 നിലനിൽക്കുന്ന വനങ്ങളാടെ പാർശ്വപരിതിക ആരോഗ്യം പലകാരണങ്ങൾ കൊണ്ട് ക്ഷയിച്ചിട്ടുണ്ട് വ്യാവസായിക വികസനം. താരിതപ്പെടുത്തുന്തിരുന്ന ഭാഗമായി 1950കൾ മുതൽ 1980കളുടെ തുടക്കം വരെ കേരളത്തിലെ ജൈവസസ്യനായിരുന്ന സ്വാഭാവിക വനങ്ങൾ വെച്ചിതെല്ലാം യുക്കാലിപ്പറ്റും, അക്കേഷ്യ മാണിയം, വാട്ടിൽ തുടങ്ങിയ വിദേശ-എക്കവിള തേതാടങ്ങൾ വെച്ചപിടിപ്പിക്കകയുണ്ടായി. എത്താണ് 27,000തേരാളം ഹൈക്കു വിദേശ-എക്കവിളതേരാടങ്ങളും, 90,000തേരാളം ഹൈക്കു തേക്ക് തേരാടങ്ങളുമാണ് കേരളത്തിൽ വന്നുമെന്തിയിൽ നിലവിലുള്ളത്. പാർശ്വപരിതിക-ജലസൂരക്ഷ മുൻനിർത്തി പരിസ്ഥിതി പുനഃസ്ഥാപന പ്രക്രിയകൾ വന്നായ്ക്കുത്തു സമൂഹത്തിരുന്ന് പക്ഷാളിത്തതേരാടെ നടപ്പിലാക്കേണ്ടത് കാലാലട്ടത്തിരുന്ന് ആവശ്യകതയാണ്.

1.8 ഇതുകൊതെ നമ്മുടെ മന്ത്രിന് അന്നേയോജ്യമല്ലാത്ത സസ്യങ്ങളാടെ കടന്നുകയറ്റുമും സ്വാഭാവിക വനങ്ങളാടെ ശ്രേഷ്ഠനാത്തിന് കാരണമായി തീർന്നിട്ടുണ്ട്. വന്യജീവികളുടെ ആവാസവ്യവസ്ഥയ്ക്കു ശ്രേഷ്ഠനം സംബന്ധിച്ചതിനാൽ ജനവാസമേഖലയും കൂഷിയിടങ്ങളൈയും ക്ഷേണാവശ്യങ്ങൾക്കായി ആശുപ്രയിക്കാൻ വന്നുണ്ടായിരുന്നു. ഇത് മനംചൂ-വന്യജീവി സംഘർഷങ്ങളിന് ആക്കം തുട്ടന്നതായി ചുണ്ണിക്കാണിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. അധിനിവേശ സസ്യ-ജീവികളുടെ കേരളത്തിരുന്ന് ആവാസ വ്യവസ്ഥയ്ക്കു മുകളായ കോട്ടും വരുത്തിയിട്ടുണ്ടെന്ന് പറഞ്ഞായിരുന്നു വ്യക്തമാക്കുന്നു. പാർശ്വപരിതിക പ്രഴിങ്ങൾ ഉള്ളവാക്കുന്ന ഇത്തരം അധിനിവേശ സസ്യ-ജീവികളുടെ നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യേണ്ടത് അനിവാര്യമാണ്.

1.9 കേരളത്തിലെ വനങ്ങളോട് ചേർന്ന് താമസിക്കുന്ന ആദിവാസി-ഗോത്രസമൂഹങ്ങളുടെ പ്രധാന ജീവനോപാധിയും, വരുത്താനു മാർഗ്ഗവുമാണ് തീരുമാനിക്കുന്നതു വനവിഭവങ്ങളുടെ ശ്രേഖരണം കാടിനെ ആശുപ്രയിച്ചും സംരക്ഷിച്ചുജീവിച്ചുവന്നിരുന്ന ആദിവാസി ഗോത്രവിഭാഗങ്ങളുടെ ജീവസ്ഥാരണങ്ങൽ വന്നശോഷണം പ്രതികൂലമായി ബാധിക്കും. വന-ജൈവസംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ആദിവാസി വിഭാഗത്തിരുന്ന് ചരിത്രപരമായ പങ്ക് ഉൾട്ടിയറപ്പീക്കേണ്ടതും അവർക്ക് കാടിനോടിണങ്ങുന്ന അടിസ്ഥാന സ്വാക്ഷരങ്ങൾ വേണ്ടതു ഒരുക്കേണ്ടതുണ്ട്. വനസംരക്ഷണയാളണ്ടതിൽ അവിടുത്തെ ആവാസ വ്യവസ്ഥകളുമായി ഇളക്കിച്ചേരുന്ന് ജീവിക്കുന്ന ആദിവാസി സമൂഹത്തെ തുല്യ പക്ഷാളികളാക്കുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളും വർദ്ധിച്ച പ്രാധാന്യത്തോടെ ആസൂത്രണം ചെയ്ത് നടപ്പിലാക്കേണ്ടതുണ്ട്.

1.10 വനങ്ങൾ മാത്രമല്ല വനേതര പ്രദേശങ്ങളിലെ ഭൂവിനിയോഗ രീതികളും കേരളത്തിരുന്ന് പ്രകൃതി-പാർശ്വപരിതിക- ജലസൂരക്ഷ ഉൾപ്പാട്ടനിൽ നിർണ്ണായക സ്വാധീനം ചെലുത്തുന്നുണ്ട് കേരളത്തിൽ 20-ാംാം നൂറ്റാണ്ടിരുന്ന് തുടക്കത്തിൽ 700 ച.കീ.കണ്ടൽക്കാടുകൾ നിലനിന്നുന്നു. എന്നാൽ ഇന്ന് വെറും 24 ച.കീ. മാത്രമായി കണ്ടൽക്കാടുകൾ പൂര്വാംഗിരിക്കയാണ്. കടലോര, അഴിമുഖ പ്രദേശങ്ങളുടെ സ്ഥിരതയ്ക്കും, കടലാക്രമണം തയ്യാറാക്കിയാണ്. മത്സ്യങ്ങളുടെ പ്രജനനത്തിനും കണ്ടൽക്കാടുകൾ സൃഷ്ടിക്കാനുമാണ്.

1.11 കാലാവസ്ഥാവ്യതിയാനം മുലമുള്ള കടലാക്രമണവും, പുഴലിക്കാടുകളും കേരളത്തീരത്തിന് നിരന്തര ഭീഷണിയായി തീർന്നിട്ടുണ്ട്. ദശലക്ഷ്യക്കണക്കിന് വരുന്ന തീരദേശ നിവാസികളുടെ സെസരജീവിതത്തിനും ജീവനോപാധികളും നിലനിൽപ്പിരുന്ന തീര സംരക്ഷണം അത്യന്താപേക്ഷിതമാണ്. അന്നേയോജ്യമായ

ജേവ പ്രതിരോധ വേദികൾ സൂഷ്ടിച്ച് തീരസംരക്ഷണം ഉറപ്പ് വരുത്തുന്നത് ഇത്തത്തണ്ണതിൽ പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്നു. ഈ പ്രവൃത്തി ജലവിവേ വക്പ്, തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ വക്പ്, വനം വക്പ് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ തുടങ്ങിയവർ സഹകരിച്ച് നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് നടപടി സീകരിക്കും.

1.12 ഇന്തോടൊപ്പംതന്നെ വന്നേതര മേഖലയിലുള്ള തണ്ട്രിർത്തടങ്ങൾ, പുശ്യോരങ്ങൾ, കാവുകൾ തുടങ്ങിയവ ജേവ വൈവിദ്യത്തിന്റെ ഇന്ത്യാഭ്യാസങ്ങളം പാരിസ്ഥിതിക പ്രക്രിയയിൽ നിർണ്ണായക പങ്ക് വഹിക്കുന്ന ജീവക്കണ്ണളമാണ്. അശാസ്ത്രിയമായ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഇവയെ പ്രതികൂലമായി ബാധിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇത്തരം ആവാസവ്യവസ്ഥകളെ സംരക്ഷിച്ചും ഇവയുടെ പുനസ്ഥാപനം നടത്തിയും വർദ്ധിച്ചു പാരിസ്ഥിതിക സേവനങ്ങൾ ഉറപ്പുവരുത്തുവാൻ സാധിക്കും.

1.13 നിലവിൽ സംരക്ഷിത വനമേഖലകളിലും വനപ്രദേശങ്ങളിലും വന്യജീവി സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ കാരുക്കശമമായി നടത്തി വരുന്ന സംസ്ഥാനമാണ് കേരളം. എന്നാൽ ഇന്തോടൊപ്പംതന്നെ വനത്തിന്പുറത്തുള്ള വൈവിധ്യമാർന്ന ആവാസവ്യവസ്ഥ നിലനിൽക്കുന്ന വന്നേതര പ്രദേശങ്ങളിലെ വന്യജീവി സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ തുടർന്ന് കാരുക്കശമമാക്കുന്നതുണ്ട്. ഇതര സർക്കാർസ്ഥാപനങ്ങൾ, സുകാര്യസ്ഥാപനങ്ങൾ, വിദ്യാർത്ഥികൾ, തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, പൊതുജനങ്ങൾ എന്നിവരുടെ പങ്കാളിത്തം ഇതിന് മുതൽക്കൂട്ടാവുന്നതാണ്. കൂടാതെ പൊതുജനങ്ങളിൽ, പ്രത്യേകിച്ച് വിദ്യാർത്ഥികളിൽ പാരിസ്ഥിതിക സംരക്ഷണ അവബോധം വർദ്ധിപ്പിക്കേണ്ടതും അത്യാവശ്യമാണ്.

1.14 നിന്മോന്നതങ്ങളായ ഭ്രമ്പദ്രോഗങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ഭ്രവിനിയോഗ രീതികളുടെ ഏകോപനം പാരിസ്ഥിതിക ഭ്രതയെന്ന ലക്ഷ്യം നേടിയെടുക്കുന്നതിന് അത്യാവശ്യമാണ്. ബുഹത്തായ ഈ സംരംഭം ഏല്ലാവിഭാഗം ജനങ്ങളുടെയും, വിവിധ വക്പുകളുടെയും കൂട്ടായ ശ്രമത്തിലൂടെ മാത്രമേ സാധ്യമാവുകയുള്ളൂ.

## 11

### 2. സർക്കാർഡിന്റെ സമീപനം

38,863 ച.കീ.മീ. സ്ഥലത്ത് പരമ കുടക്കന കേരളത്തിന്റെ സുസ്ഥിരവികസനം ലക്ഷ്യമാക്കിയിട്ടുള്ള പരിസ്ഥിതി പുനഃസ്ഥാപന പ്രവർത്തനമാണ് സർക്കാർ ലക്ഷ്യമിടുന്നത്. ഇതിന്റെ ഭാഗമായി താഴെപ്പറയുന്ന പദ്ധതികൾ മുൻഗണനാ ക്രമത്തിൽ ഏറ്റുടക്കവാനാണ് സർക്കാർ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്.

2.1 സ്വാഭാവികതയും ജേവവൈവിധ്യവും നഷ്ടപ്പെട്ട ശ്രഷ്ടിച്ച വനപ്രദേശങ്ങളിൽ പരിസ്ഥിതി പുനഃസ്ഥാപന പ്രവർത്തനങ്ങൾ വന്നാൽ സമൂഹത്തിന്റെ പങ്കാളിത്തത്തേതാട നടപ്പിലാക്കം ഇത് പാരിസ്ഥിതികഭ്രത, ജലസുരക്ഷ എന്നിവ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനോടൊപ്പം തദ്ദേശിയർക്ക് ധാരാളം തൊഴിലവസരങ്ങളും സൂഷ്ടിക്കും.

2.2 പരിസ്ഥിതിക്കും ആവാസവ്യവസ്ഥയും ഭോഷകരമായതും, കാലിക പ്രാധാന്യം നഷ്ടപ്പെട്ടതുമായ അക്കേഷ്യ, യുക്കാലിപ്പറ്റുസ്, വാട്ടിൽ തുടങ്ങിയ വിദ്യേശ ഏകവില തോട്ടങ്ങൾ ജീവം ജീവമായി നീക്കം ചെയ്ത് അവയെ സ്വാഭാവിക വനങ്ങളായി പുനഃസ്ഥാപനം നടത്തം. നാം തുടർച്ചയായി നേരിട്ടുന്ന പ്രക്രിയ മുൻനിരയിൽ വരുത്താം, വർദ്ധിച്ച വരുന്ന മനഷ്യ-വന്യജീവി സംഘർഷത്തിന്റെയും പശ്ചാത്തലഭത്തിൽ ഇത് പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്നു. ഉദ്ദേശം 27,000 ഹെക്ടർ സ്ഥലത്ത് നടത്തേണ്ണ ഇത് ബുഹാർ പദ്ധതി രണ്ട്

പതിറ്റാണ്ട് കൊണ്ട് പുർത്തീകരിക്കുന്നതാണ്.

2.3 അന്നധോജ്യമല്ലാത്ത കാലാവസ്ഥയും, മൺസൈറ്റ് ഫലഭ്രാഹിഷ്ടിക്കറവും മുലം പാടെ പരാജയപ്പെട്ടതോ, വളർച്ച മുടിച്ചതോ വന്നുജീവി വഴിത്താരക്കളിലുള്ളതോ, പ്രക്തിദ്വരം സാമ്പത്താ പ്രദേശങ്ങളിലുള്ളതോ, നദീതടങ്ങളിലുള്ളതോ ആയ സർക്കാർ ഉടമസ്ഥിതിയിലുള്ള തേക്ക് തോട്ടങ്ങൾ, മൺ-ജല സംരക്ഷണം ലക്ഷ്യമാക്കി സ്വാഭാവിക വനങ്ങളാക്കി മാറ്റും. ഇവിടങ്ങളിലെ ആവാസവ്യവസ്ഥയും അതിൽ നിലവിലുള്ള താമസക്കാരുടെയും പ്രക്രിയകൾ പരിഗണിച്ചുകൊണ്ടായിരിക്കും ഈ പരിപാടി നടപ്പിലാക്കുക.

2.4 ജൈവവൈവിധ്യത്തിന് ഭീഷണിയായി മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ലസ്റ്റാന, മെക്കീനിയ, സൈന തുടങ്ങിയ നമ്മുടെ ആവാസ വ്യവസ്ഥയ്ക്ക് അന്നധോജ്യമല്ലാത്ത സസ്യങ്ങളെല്ലായും ആഹ്വാനികൾ ഒഴുക്കുന്ന മുഴി തുടങ്ങിയ ജീവികളെല്ലായും വനങ്ങളിൽ നിന്നും മറ്റ് ആവാസവ്യവസ്ഥകളിൽ നിന്നും ഒഴിവാക്കുന്നതിനും തദ്ദേശീയ ജീവജാലങ്ങളുടെ നിലവിൽപ്പും ഉറപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കും.

2.5 വനനശീകരണത്തിനും മുല്യശോഷണത്തിനും കാരണമായ കാട്ടതീയിൽ നിന്നും വനപ്രദേശങ്ങളെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനായി പൊതുജനപക്കാളിത്തത്തോടുള്ളിട്ടും, ആധുനിക രീതികൾ അവലംബിച്ചും അശ്വിപ്രതിരോധ പ്രവർത്തനങ്ങൾ കാര്യക്ഷമമാക്കും.

2.6 ഉൾവനങ്ങളിൽ ഉണ്ടായെക്കാവുന്ന പ്രക്തിദ്വരംങ്ങളെ മുൻകൂട്ടിഅറിയുന്നതിനും പ്രതിരോധിക്കുന്നതിനും ആധുനിക സംവിധാനങ്ങളുടെ സഹായത്തോടുള്ളിട്ടും വനംവകുപ്പിനെ സജ്ജമാക്കുന്നതിനുള്ള മുൻഗണനാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കും.

2.7 വനത്തെ ആത്മയിച്ച് ജീവിക്കുന്ന ആദിവാസി വിഭാഗങ്ങളുടെ ഉന്നമനത്തിനായും ഉപജീവനമാർഗ്ഗങ്ങൾ സ്വഷ്ടിക്കുന്നതിനായും വനസ്പതകൾ / വനവത്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ അവരുടെ പങ്കാളിത്തം ഉറപ്പാക്കുന്നും, ആധുനിക വിദ്യാഭ്യാസവും, അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളും ഉറപ്പുവരുത്തുകയും ചെയ്യും. വനങ്ങളുടെ പാരിസ്ഥിതിക സേവനം കണക്കിലെടുത്തും, വന്നുജീവി ആകുമണം ലാലുകരിക്കുന്നതിനും, പ്രക്തിദ്വരം സാധ്യത കുറയ്ക്കുന്നതെന്ന് ഭാഗമായും, അവർക്ക് താത്പര്യമുള്ള പക്ഷം മറ്റൊരുപ്പേരും അവരുടെ സമ്മതത്തോടെ മാറ്റിപ്പാർപ്പിക്കുന്നതിന് നിയമാനസരണം നടപടി സ്വീകരിക്കും.

2.8 തട്ടിയിൽരു വനവിഭവങ്ങളുടെ സുസ്ഥിരമായ ശേഖരണവും, മുല്യവർദ്ധനവും, വിപണനവും ആദിവാസി വിഭാഗങ്ങളുടെ സഹകരണത്തോടുള്ളിട്ടും നടപ്പിലാക്കും. പക്കാളിത്ത വനപരിപാലനത്തിന്റെയും, വനാവകാശ നിയമത്തിന്റെയും സാധ്യതകൾ ഇതിനായി ഉപയോഗിക്കും. ഇത് വനാഗ്രിത ആദിവാസി സമൂഹത്തിന് കൂടുതൽ തൊഴിലാവസ്ഥകൾ സ്വീകരിക്കും

2.9 അമീത ഘൃഷണവും ആവാസവ്യവസ്ഥയുടെ നാശവും നിർമ്മിതം അനുസന്ധിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന സസ്യ-ജീവിലാലുങ്കളെ കണ്ണേതി അവയുടെ പുനരവർപ്പാദനവും സംരക്ഷണവും ഉറപ്പുവരുത്തും ഇതുവഴി ജൈവ സമ്പന്നത നിലവിൽത്തുന്നതിനും മെച്ചപ്പെട്ട പാരിസ്ഥിതിക സേവനങ്ങൾ ഭാവിയിൽ ഉറപ്പാക്കുന്നതിനും സാധിക്കും.

2.10 വനത്തിന്റെ പാരിസ്ഥിതിക സേവനം കണക്കിലെടുത്തും വന്നുജീവി സംരക്ഷണം ഉറപ്പാക്കുന്നതിനും മരംചു-വന്നുജീവി സംഘർഷം ലാലുകരിക്കുന്നതിനുമായി വനത്താൽ ചുറ്റപ്പെട്ടതോ വനത്തോട് ചേർന്ന് കിടക്കുന്നതോ ആയ പ്രദേശങ്ങളിലെ സ്വകാര്യ സ്ഥലങ്ങൾ/എണ്ണൂറുകൾ എന്നിവ ഉടമസ്ഥയുടെ സമ്മതത്തോടുള്ളിട്ടും അർഹമായ നഷ്ടപരിഹാരം നൽകി ഏറ്റുടന്തരം പുനഃസ്ഥാപനം നടത്തുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കും. വനത്തുന്നതും ബന്ധപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരുന്നു, വന്നുജീവികളുടെ സുഗമമായ

സംഖ്യാരം ഉറപ്പ് വരുത്തുന്നതിനും തദ്ദീരം മനസ്സു-വന്ധുജീവി സംഘർഷം ലാലുകർക്കുന്നതിനും ഇത് ഇടയാക്കി.

2.11 വന്ധുജീവികൾക്ക് മികച്ച ആവാസവ്യവസ്ഥ, ക്ഷേമസ്വരക്ഷ തുടങ്ങിയവ ഉറപ്പ് വരുത്തുന്നതിനായി അനുയോജ്യമായ തദ്ദീരിയ സസ്യങ്ങൾ (ഉദാ: കാട്ടമാവ്, കാട്ടനെല്ലി, കാട്ടപ്പാവ് തുടങ്ങിയവ) നടപടിപ്പിക്കി. ഇതോടൊപ്പം തന്നെ വനത്തിനുള്ളിൽ തടയണകൾ, കളങ്ങൾ, തുടങ്ങിയവ നിർമ്മിക്കുന്നതശ്രദ്ധേയമായ നടപടി സീകരിക്കി. ഇതുവഴി ജലദാർലഭ്യം നേരിട്ടന പ്രദേശങ്ങളിൽ ജലദാർലഭ്യത ഉറപ്പുവരുത്തുവാൻ സാധിക്കുന്നതാണ്.

2.12 പാർപ്പിതിക പ്രാധാന്യമുള്ള കണ്ണൽക്കാടുകൾ ഉടമസ്ഥതയും സമ്മതത്തോടു അർഹമായ നഷ്ടപരിഹാരം നൽകി എററുടുത്ത് പുനഃസ്ഥാപനം നടത്തുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സീകരിക്കി. ഇതോടൊപ്പം തന്നെ വന്നേതരു പ്രദേശങ്ങളിലെ സവിശേഷമായ ആവാസ വ്യവസ്ഥകളായ കാവുകൾ, നീർത്തടങ്ങൾ, നീർത്തിരവനങ്ങൾ എന്നിവ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ സഹായത്തോടു ഉടമസ്ഥതയും സമ്മതത്തോടും ജനപക്കാളിത്തത്തോടും തുടർന്ന് സംരക്ഷിക്കുന്നതിനും നടപടികൾ സീകരിക്കി.

2.13 കടൽ/പുഴ തീരസംരക്ഷണത്തിനും, സമുദ്ര-ജല ആവാസവ്യവസ്ഥയിലുള്ള ജൈവസമ്പത്തിന്റെ സംരക്ഷണത്തിനും തദ്ദീരിയവാസികളുടെയും, തദ്ദേശസ്വയംഭരണസ്ഥാപനങ്ങളുടെയും പകാളിത്തത്തോടു അനുയോജ്യമായ നടപടികൾ കൈകൊള്ളും. തീരദേശവാസികളുടെ ജീവിതസ്ഥാരണം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനും പുഴയോര പ്രദേശങ്ങളിലെ കാർഷിക അടിസ്ഥാനിക്കി. ഇത് വഴിതെളിക്കി.

2.14 വനത്തിനു വെളിയിലുള്ള വുക്ഷാവരണം വർദ്ധിപ്പിച്ച് കാർബൺ ആഗീകരണം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും വനാനുത്തമം കരയ്ക്കുന്നതിനും, സകാരു ഭ്രമിയിൽ വുക്ഷം വളർത്തുന്നത് പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കി. ഇതിനായി മുണ്ടിലവാരമുള്ള തെക്കകൾ ഉൽപ്പാദിപ്പിച്ച് വിതരണം ചെയ്യുകയും, കൂഷിക്കാതും, പട്ടാഭാർമാനം നടപടിപ്പിച്ച് വുക്ഷങ്ങൾ മുറിച്ച് ഉപയോഗിക്കുന്നതിനുള്ള നിയമ നിർമ്മാണം നടത്തുന്ന കാര്യത്തിൽ വസ്യപ്പെട്ട വകുപ്പുകൾ തുടർന്നാലോചിച്ച് നടപടി സീകരിക്കി.

2.15 തടിക്കാം മറ്റുദേശത്തോടുള്ളിട്ടും വളർത്തുന്ന തേക്ക്, ഇഞ്ചി, ചന്ദനം തുടങ്ങിയ വുക്ഷങ്ങളുടെ ശാസ്ത്രീയമായ പരിപാലനവും പുനരുപയോഗവും ഉറപ്പുവരുത്തുകയും അവയുടെ ഉൽപാദനക്ഷമത കൂടുവാരമുള്ള നടപടികൾ സീകരിക്കുകയും ചെയ്യും. ആധുനിക ശാസ്ത്ര സാങ്കേതിക വിദ്യ ഇതിനായി പ്രയോജനപ്പെടുത്താം.

2.16 വനവൽക്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കി, തോട്ടനിർമ്മാണ പരിപാലന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കി കാലാനസ്തവും, മലപ്രദാനമായ നവീന ശാസ്ത്രീയ മാർഗ്ഗങ്ങൾ അവലംബിക്കുകയും, ആയത് നുശലമായി നടപ്പിലാക്കാനതക്കനും സാഹചര്യം സുഷ്ഠിക്കുകയും ചെയ്യാം.

മേൽപ്പറത്ത, സമഗ്രമായ പാരിസ്ഥിതിക സമീപനം വിജയകരമായി നടപ്പിലാക്കേണ്ടത് നവകേരള സ്വഭാവിക് അനിവാര്യമാണ്. കേരളത്തിന്റെ പാരിസ്ഥിതിക സുരക്ഷയുടെ ആധാരശരിരയായ പ്രസ്തുത പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് താഴെപ്പറയുന്ന അവലംബന രീതികൾ സീകരിക്കുന്നതാണ്.

3.1 ആധുനിക സാങ്കേതിക സംവിധാനങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ച് നിലവിലുള്ള കാടിന്റെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം പൂർത്തികരിച്ച് ജണക്കൾ നിർമ്മിച്ച സംരക്ഷിക്കുന്നതാണ്. വനാതിർത്തികൾ ഡിജിറ്റേസ് ചെയ്കയും, വനാതിർത്തിയുടെ വിവരങ്ങൾ റവനൂ റികാർഡുകളിൽ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള നടപടികളും സീകരിക്കുന്നതാണ്. ഈ കയ്യേറ്റങ്ങളിൽ നിന്നും കാടിനെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനോടൊപ്പം വനാതിർത്തി പ്രദേശങ്ങളിൽ ഉണ്ടാക്കാനിയുള്ള തർക്കങ്ങൾ ഒഴിവാക്കുന്നതിനും സഹായിക്കുന്നതാണ്.

3.2 നിലനിൽക്കുന്ന വനങ്ങളുടെ ആരോഗ്യം വീണ്ടുട്ടുകൊന്നതിന് സർക്കാർ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ള ശോഷിച്ച വനങ്ങൾ, അക്കേഷ്യ, യൂക്കാലിതേതാടങ്ങൾ, വാട്ടിൽ, നിലവിലുള്ള തേക്ക് തോട്ടങ്ങളിൽ പരാജയപ്പെട്ടവ, വളർച്ച മുട്ടിച്ചവ, വന്യജീവി വഴിത്താരകളിലുള്ളവ, പ്രകൃതിദ്വരക സാമ്പൂതാ പ്രദേശങ്ങളിലുള്ളവ, നദീതിരങ്ങളിലുള്ളവ എന്നിവ വർക്കിംഗ് ഫൂർ ശൂപാർശകൾക്ക് വിധേയമായി, തേക്കിന്റെ ശേഖരണം ആവശ്യമെങ്കിൽ നടത്തിയശേഷം, മണ്ണ്-ജലസംരക്ഷണം ലക്ഷ്യമാക്കി ഐട്ട് ഐട്ടമായി സാഭാവിക വനങ്ങളാക്കി മാറ്റുന്നതാണ്.

3.3 ബെട്ടിമാറ്റുന്ന വ്യാവസായിക തോട്ടങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള അസംസ്കൃത വസ്തുകൾ കേരളത്തിലെ ചെറുകിട വനാധിഷ്ഠിത വ്യവസായങ്ങൾക്ക് നൂറ്റായിലധിക് നൽകാം, മേൽ വരുമാനത്തിന്റെ 50% പാരിസ്ഥിതി-പുനഃസ്ഥാപന പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടപ്പാക്കുന്നതിനും, ബാക്കി 50% നിലനിർത്തുന്ന തേക്ക് തോട്ടങ്ങളുടെ മെച്ചപ്പെട്ട പരിപാലനത്തിനും, വനാധിഷ്ഠിത സമൂഹത്തിന്റെ ഉന്നമനത്തിനും, ആധുനിക വനപരിപാലന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും ചാങ്കിക നിധിയായി വിനിയോഗിക്കുന്നതാണ്.

3.4 വനത്തിന്റെ ആവാസ വ്യവസ്ഥയെ അതും പ്രതികൂലമായി ബാധിക്കുന്ന സൈന, ലറ്റാന, മെക്കേനിയ തുടങ്ങിയ നമ്മുടെ ആവാസ വ്യവസ്ഥയ്ക്ക് അനാധോജ്യമല്ലാത്ത സസ്യങ്ങളെ യൂദകാലാടിസ്ഥാനത്തിൽ നീക്കം ചെയ്യുക സാഭാവികമായി കാണപ്പെടുന്ന തദ്ദേശസസ്യങ്ങളുടെ വളർച്ചയെ താർത്തപ്പെടുത്തുന്ന മണ്ണ്-ജല സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടപ്പാക്കും.

3 . 5 മേൽ പ്രവർത്തികൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് പകാളിത്ത വനപരിപാലനമാർഗ്ഗങ്ങൾ സീകരിക്കുന്നതാണ്. ഈതരം പ്രവർത്തികളിലും വനാഗ്രിത സമൂഹങ്ങൾക്കിടയിൽ അധിക തൊഴിലവസരങ്ങൾ സ്വഭാവികവാൻ സാധിക്കുന്നതാണ്. തുടക്കത്തിൽ ഇതരം പ്രവർത്തനങ്ങൾ വഴി മെച്ചപ്പെട്ട പാരിസ്ഥിതിക സൈനങ്ങൾ പോതുസ്ഥൂപത്തിന് ലഭ്യമാക്കുന്നതാണ്. വനാഗ്രിത സമൂഹത്തിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ നടക്കുന്ന ഈതരം ശ്രമങ്ങൾക്ക് പ്രോത്സാഹനവും മാർഗ്ഗദർശനവും സർക്കാർ നൽകുന്നതാണ്.

3 . 6 അനിയന്ത്രിതമായ കാട്ടുവീരി വനശോഷണത്തിനും, തൃപ്പുലം ജൈവവസ്ഥയ്ക്കും നാശത്തിനും ജലദാർലഡ്യത്തിനും, മണ്ണാലിപ്പിനും കാരണമായി ഭവിക്കുന്ന കാട്ടുവീരി പ്രതിരോധ പ്രവർത്തനങ്ങൾ പകാളിത്ത വനപരിപാലനത്തിലും, തൊഴിലുറപ്പു പദ്ധതിയുടെ സാധ്യതകൾ പ്രയോജനപ്പെടുത്തിയും ആധുനിക രീതികൾ അവലംബിച്ചു നടപ്പിലാക്കുന്നതാണ്.

3.7 വനസ്പതി മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനായി കൂടുതൽ മോറീസ് സ്റ്റോൺകൾ, വാഹനങ്ങൾ, ആയുധങ്ങൾ തുടങ്ങിയ അടിസ്ഥാന സംകരണങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കും.

3.8 ചെറുകിട വനവിഭവങ്ങളുടെ ശാസ്ത്രീയ ശേഖരണം, മുല്യവർദ്ധനവ്, മെച്ചപ്പെട്ട വിപണനം എന്നിവ ഉറപ്പുവരുത്തി ആര്ഥിവാസി സമൂഹത്തിന് തൊഴിലവസരങ്ങളും, ജീവസന്ധാരണമാർഗ്ഗങ്ങളും, കാട്ടിൻ്റെ സംരക്ഷണവും സാധ്യമാക്കം. തട്ടിയിൽതര വനവിഭവങ്ങളുടെ സുസ്ഥിരമായ ലഭ്യത ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിന് പകാളിത്ത വനപരിപാലനത്തിന്റെയും വനാവകാശ നിയമത്തിന്റെയും സാധ്യതകൾ കോർത്തിണാക്കി കർമ്മപരിപാടികൾ ആവിഷ്ടരിക്കും.

3.9 കാവുകൾ ജൈവവൈവിധ്യത്തിന്റെ തുടങ്ങുകളാണ്. കേരളത്തിൽ ആയിരക്കണക്കിന് കാവുകൾ നിലവിലുണ്ട്. ഈതിൽ ഫ്രീഡാഗ്രൂം സുകാരു അധിനന്തരയിലാണ്. പൊതുജനപകാളിത്തത്തേതാട കൂടുതൽ കാവുകളെ സംരക്ഷിക്കാനുള്ള പദ്ധതികൾക്ക് പ്രോത്സാഹനം നൽകും. ഈത്തരം ചെറുവനങ്ങളിൽ നിന്നും വർദ്ധിച്ച പാർപ്പിതിക സേവനങ്ങളും പൊതുജനങ്ങൾക്കിടയിൽ പാർപ്പിതിക അവബോധവും സ്വഷ്ടിക്കവാൻ സാധിക്കും.

3.10 കേരളത്തിലെ അവശേഷിക്കുന്ന കണ്ണൽക്കാടുകൾക്കും, പ്രത്യേകിച്ച് സുകാരുവ്യക്തികളുടെയും മറ്റ് വക്കപ്പുകളുടെയും അധിനന്തരയിലുള്ള കണ്ണൽക്കാടുകൾക്കും, വേംബ്രു സംരക്ഷണം നൽകേണ്ടതുണ്ട്. ഈ സംരംഭത്തിന് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ വക്കപ്പുമായും പൊതുസമൂഹവുമായുള്ള സഹകരണം അത്യുത്താപേക്ഷിതമാണ്. ജനപകാളിത്തത്തേതാട സംരക്ഷിക്കുന്നതിനായി പാർപ്പിതിക പ്രാധാന്യമുള്ള സുകാരു ഉടമസ്ഥതയിലുള്ള കണ്ണൽക്കാടുകൾ ഉടമസ്ഥതെട സമ്മതത്തോടുകൂടി അർഹമായ നഷ്ടപരിഹാരം നൽകി ഏറ്റുടക്കാൻ നടപടി സ്ഥികരിക്കും. ഈതുവഴി വനവിസ്തൃതി വർദ്ധനവും, അതിന്മുകളിൽ നഷ്ടപ്പെട്ടകാണ്ഡിരിക്കുന്ന കണ്ണൽക്കാടുകളുടെ പുനരുജ്ജീവനവും സാധ്യമാക്കും.

3.11 കേരളത്തിലെ പഞ്ചായത്തുകൾ "കാർബൺ ന്യൂടൽ" ആകന്നതിന് പുക്കൾക്കരണം ആവശ്യമാണ്. ആയതിലേക്ക് തദ്ദേശസ്വയംഭരണ വക്കപ്പു, കുടുംബങ്ങൾ, വനസ്പതകൾ/ ഇക്കോ ബൈവലപ്പ് മെന്റ് കമ്മറ്റികൾ, സ്വയം സഹായ സംഘങ്ങൾ തുടങ്ങിയവയുടെ സേവനം ഉപയോഗപ്പെടുത്തും. ഈത് വ്യാപകമായ തൊഴിൽ തിനങ്ങൾ സ്വഷ്ടിക്കും

3.12 ഒരോ പ്രദേശത്തിന്റെയും സവിശേഷതകൾക്കനുസരിച്ചുള്ള പുക്കൾക്കായിരിക്കും സ്വാഭാവിക വനങ്ങളുടെ പുനസ്ഥാപനത്തിന് സർക്കാർ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക. ചെമ്പ്പ്, വെട്ടുകല്ല് തുടങ്ങിയവയുള്ള പ്രദേശങ്ങളിൽ ഇത്തർ, കരിമതത്, മാവ്, ഫൂവ്, തൊവൽ, കാഞ്ഞിരം, അത്തി, ആൽ തുടങ്ങിയ മരങ്ങളായിരിക്കും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക. ഏകൽ നിരന്തര സമുദ്രതീരങ്ങളിൽ പുവരശ്, വാക്, തെങ്ങ്, വേലിപ്പുത്തതി, നോനി, കടംപുളി തുടങ്ങിയവയും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കും. പുഴ-നദി തീരങ്ങളിൽ മുള, ഇന്തു നാക്ക്, വെൺകട്ട, വെട്ടി, പുന്ന, കാര, അമ്പിം, വെൺതേക്ക്, കിളിമരം, അത്തി, പുവം, ആറുവൻഡി തുടങ്ങിയ മരങ്ങൾക്കായിരിക്കും പ്രാധാന്യം നൽകുക. സമതല പ്രദേശങ്ങളിൽ അശോകം, ആരുവേപ്പ്, കടംപുളി, പതിമുഖം, മനാരം, കണ്ണിക്കാന, മുള, പേര, അയണി, ചരൽപ്പും, ഏബണി, കടപ്പുന, കിളിനാക്ക് തുടങ്ങിയവ വെച്ചുപിടിപ്പിക്കും. വെള്ളക്കെട്ടുള്ള താഴു പ്രദേശങ്ങളിൽ മരിമതത്, നീർമതത്, ഞങ്ങ്, ചോലവേങ്ങ, തൊവൽ, പവരകമിൾ, കടവ് തുടങ്ങിയവയും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കും ഉയരംകൂടിയ പ്രദേശങ്ങളിലും മഴക്കാഞ്ഞിരം, ഇഞ്ചി, കളമാവ്, വാലി, മരോട്ടി, വയലി, ചോലപുവം, പുശ്രിപ്പും, വലിയവെള്ളപ്പേസ്, ചെങ്കരിഞ്ഞി, ഏണ്ണപ്പയിൻ, കന്തിരിക്കം, നിന്നനാലി, കൊണ്ടപ്പുന തുടങ്ങിയവയ്ക്കായിരിക്കും പ്രാധാന്യം നൽകുക. ഈത്തരത്തിലുള്ള മരങ്ങളെ അതാത് പ്രദേശത്തിന്റെ സവിശേഷതകൾക്കനുസരിച്ച് വ്യാപിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടിയായിരിക്കും സ്ഥികരിക്കുക.

3.13 കടൽക്കോഡത്തിൽ നിന്നും തീരപ്രദേശത്തെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള സുസ്ഥിരമാർഗ്ഗങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതാണ്. ഈതിന്റെ ഭാഗമായി തീരപ്രദേശ ജനതയുടെ പുർണ്ണ പകാളിത്തത്തോടുകൂടി തീരപ്രദേശത്തിന് അന്നേജുമായ സസ്യങ്ങൾ വച്ചു പിടിപ്പിച്ച് തീരവനം നിർമ്മിക്കും. ഈ പ്രവർത്തനങ്ങൾ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പകാളിത്തത്തോടും നേതൃത്വത്തോടും തുടർന്നുണ്ടാക്കുന്ന പ്രാധാന്യം നിന്നും അനുഭവിക്കുന്നതാണ്.

തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതി മുവേന കാര്യക്ഷമമായി നടത്തുവാൻ കഴിയും.

3.14 നദികളുടെയും റിസർവോയറുകളുടെയും വൃഷ്ടിപ്രദേശങ്ങളിൽ മണ്ണാലിപ്പ് തടയുന്നതിനായി അനാധിക്രമമായ വുക്ഷതെക്കൾ, മുള, ഇംഗ്രേസ് തടങ്ങിയവ പൊതുജനപക്കാളിത്തത്തോടെ നടപിടിപ്പിക്കുകയും ഇതിനാവശ്യമായ വുക്ഷതെക്കൾ തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതി മുവേനയും, വനംവകുപ്പിന്റെ സാമൂഹ്യ വനവത്കരണ വിഭാഗം മുവേനയും ഉല്പാദിപ്പിച്ച യാമാസമയം വിതരണം ചെയ്യുന്നതാണ്.

3.15 വിദ്യാലയങ്ങളിലും നഗരങ്ങളിലും മറ്റും ചെറുവനങ്ങൾ നടപിടിപ്പിക്കുന്ന പദ്ധതികളും കാർബൺ ആഗ്രീകരണം ലക്ഷ്യമാക്കി സ്വകാര്യത്വമില്ലാതെ വുക്ഷതെക്കൾ നടപിടിപ്പിക്കുവാൻ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്ന പദ്ധതിയും വിദ്യാഭ്യാസ വകുപ്പ് തദ്ദേശസ്വയംഭരണ വകുപ്പ് തടങ്ങിയ മറ്റു ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പുകളുടെ സഹകരണത്തോടെ വ്യാപിപ്പിക്കുന്നതാണ്.

3.16 പാരിസ്ഥിതിക സേവനങ്ങളുടെ വിലയിൽത്തിന് ദീർഘകാലാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള ഗവേഷണ പദ്ധതികൾ ആസൂത്രണം ചെയ്ത് നടപ്പിലാക്കം. മാനവശേഷി വികസനത്തിന് ആധുനിക ദീതിയിലുള്ള പരിശീലന സൗകര്യങ്ങൾ ഉറപ്പുവരുത്തം. പാരിസ്ഥിതിക അവമോധ്യം സുഷ്ടീകരണത്തിന് അനാധിക്രമമായ കർമ്മപരിപാടികൾ നടപ്പിലാക്കം.

#### IV

#### 4. സംഗ്രഹം :-

4.1 കഴിഞ്ഞ സർക്കാരിന്റെ കാലത്ത് പാരിസ്ഥിതിക സംരക്ഷണം ലക്ഷ്യവച്ചുകൊണ്ട് പാരിസ്ഥിതിക യഭവത്തും സംസ്ഥാന സർക്കാർ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിരുന്നു. അതിൽ കേരളത്തിന്റെ വിവിധ മേഖലകളിൽ നിലനിൽക്കുന്ന പാരിസ്ഥിതിക പ്രയോഗങ്ങൾ അവതരിപ്പിച്ചിരുന്നു. അതിലെ കാഴ്ചപ്പാടുകളിൽ നിന്നുകൊണ്ട് വന്നും അനാബന്ധ മേഖലകളും എങ്ങനെ സംരക്ഷിക്കാമെന്നത് സംബന്ധിച്ച പൊതുവായ കാഴ്ചപ്പാടാണ് ഈ നയരേഖയിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നത്.

4.2 പ്രകൃതി വിഭാഗങ്ങളുടെ അമിത ആളുവാസം ആവാസവ്യവസ്ഥയുടെ ശ്രൂഹണവും കൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന പാരിസ്ഥിതിക പ്രയോഗങ്ങൾ മരംഷൃംഖല ജീവിത മൂലനിലവാരത്തെ സാരമായി ബാധിക്കുന്നു. ആരോഗ്യകരമായ സ്വാഭാവിക പ്രകൃതി / പരിസ്ഥിതി എന്നത് സുസ്ഥിര സാമ്പത്തിക വളർച്ചക്കും ശ്രദ്ധയുമുമ്പു സൗഹ്യത്തിനും ആധാരമായ പ്രധാന ഘടകങ്ങളാണ്. ഈവ തമിലുള്ള മാലിക ബന്ധം തിരിച്ചിരിഞ്ഞ് പ്രവർത്തിക്കുന്നത് മുലം നാം സുസ്ഥിര വികസനത്തിലേക്ക് തുടക്കിൽ ആടുക്കുന്നതാണ്.

4.3 നിലനിൽക്കുന്ന വനങ്ങളുടെ പാരിസ്ഥിതിക ആരോഗ്യം പല കാരണങ്ങളാൽ കഷയിച്ചപോയിട്ടുണ്ട് അവ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനും പരിപോഷിപ്പിക്കുന്നതിനും ഉതകുന്ന പ്രവർത്തന പദ്ധതികൾ ജനങ്ങളുടെയും പ്രത്യേകിച്ചും വനാന്തരിൽ സമൂഹത്തിന്റെ പകാളിത്തതോടെ നടപ്പിലാക്കുകയും ചെയ്യുക പ്രധാനമാണ്. അത് സംബന്ധിച്ച കാഴ്ചപ്പാട് രൂപീകരിച്ച ഇടപെടുന്ന കാര്യമാണ് ഈ രേഖയിൽ മുന്നോട്ടുവച്ചിട്ടുള്ളത്.

4.4 വനങ്ങളുടെ ആരോഗ്യത്തിനും നമ്മുടെ ആവാസ വ്യവസ്ഥയ്ക്കും തടസ്സമായി നിൽക്കുന്ന സസ്യ ജീവിതജാലങ്ങളെ തിരിച്ചിരിഞ്ഞ് അവയുടെ സാന്നിധ്യം ഇല്ലാതാക്കുന്നതിനുതക്കനു കാഴ്ചപ്പാടാണ് ഇതിൽ വിശദീകരിക്കുന്നത്. അതോടൊപ്പം ഏതെല്ലാം തരത്തിലുള്ള ജീവജാലങ്ങളാണ് ഒരോ ആവാസവ്യവസ്ഥയ്ക്കും മൂലപരമായിട്ടുള്ളതെന്ന് പരിശോധിച്ച് അവ വ്യാപിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളും മുന്നോട്ടുവയ്ക്കുന്നു.

4.5 വനപ്രദേശങ്ങൾ എന്ന നിലയിൽ നാം വിഭാവനം ചെയ്യുന്ന ഇടങ്ങളിൽ മാത്രമല്ല നമ്മുടെ ആവാസ

വ്യവസ്ഥയെ ഉർബൻപ്രോളിറ്റന തരത്തിൽ നില നിൽക്കുന്ന സസ്യജാലങ്ങളെ ഒഴിവാക്കുന്നതിനുള്ള പ്രക്രിയയായി ഈത് മാറുന്നു. ഒപ്പം ആവാസവ്യവസ്ഥയ്ക്ക് സൗഹാർദ്ദപരമായി നിൽക്കുന്ന സസ്യജാലങ്ങളെ വച്ചുപിടിപ്പിയ്ക്കുന്നതിനും സംരക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനമായി തീരുകയും ചെയ്യുന്നു.

4.6 പാരിസ്ഥിതിക സുരക്ഷ ഉറപ്പാക്കിയും ജീവനോപാധികൾ സംരക്ഷിച്ചുകൊണ്ടും സുസ്ഥിര വികസനം യാമാർത്ഥമാക്കുന്നതിനും വനം വകുപ്പ് മാത്രമല്ല, തദ്ദേശവസ്ഥയംഭരണസ്ഥാപനങ്ങൾ, മറ്റ് സർക്കാർ വകുപ്പുകൾ, സർക്കാർ ഇതരസംവിധാനങ്ങൾ, വാൺഡ്യൂ കൂട്ടായ്ക്കൾ, വിദ്യാർത്ഥികൾ, പൊതുജനങ്ങൾ, സന്നദ്ധസംഘടനകൾ തുടങ്ങിയവ പരസ്പര പുരക്കണ്ണളായി വർത്തിക്കണം. വന പുനസ്ഥാപനം അടിസ്ഥാനമായിട്ടുള്ള സുസ്ഥിര വികസനത്തിനും, ഭൂവിഭാഗത്തിനാകെ അന്വയണാജ്ഞമായ ഫോർമേഷൻ ബന്ധപ്പെട്ട പക്കാളികളുടെ സഹകരണത്തോടുള്ള തയ്യാറാക്കി നടപ്പിലാക്കവാൻ വിവക്ഷിക്കുന്നു.

4 . 7 ഇതരത്തിൽ വന പുന:സ്ഥാപന പ്രവർത്തനങ്ങൾ വർത്തോതിൽ ഏറ്റുടരുകുന്ന അദ്യ സംസ്ഥാനമാവുകയാണ് കേരളം. ഈത് വർദ്ധിച്ച തോതിലുള്ള പാരിസ്ഥിതിക സേവനങ്ങളും, തൊഴിലവസരങ്ങളും പ്രദാനം ചെയ്യുന്നതാണ്. ഇതരത്തിൽ സാമൂഹ്യ പക്കാളിത്തത്തോടുള്ള നടപ്പാക്കുന്ന വന പുനസ്ഥാപന നയം കേരളത്തിന്റെ ചരിത്രത്തിലെ ഒരു നാഴികക്കല്ലാവും. ഈത് വന പുനസ്ഥാപനത്തിനും അതുവഴി പാരിസ്ഥിതിക സംരക്ഷണത്തിനും ബഹുജനങ്ങളെ അണിനിരത്തിയുള്ള ഒരു ജനകീയ പ്രസ്ഥാനം രൂപീകരിക്കേണ്ടതിന്റെ പ്രാധാന്യവും വ്യക്തമാക്കുന്നു.

4 . 8 വന-പ്രകൃതി സംരക്ഷണത്തിനും വനാനുഠന സമൂഹങ്ങളെയും ബഹുജനങ്ങളെയാക്കമാനവും ഉൾപ്പെടുത്തിയുള്ള വലിയ മുന്നോട്ടും വിഭാവനം ചെയ്യുന്നു. അതുവഴി ഇതരരമൊരു അവബോധം തലമുറകളിലൂടെ കൈമാറ്റും ചെയ്യുകയും കേരളത്തിന്റെ വനസ്പതിയും പ്രകൃതിയും സംരക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള സമീപനമായിത്തീരും.

---